

DIKKEN ZWILGMAYER

61
UUESSA
KODISSA

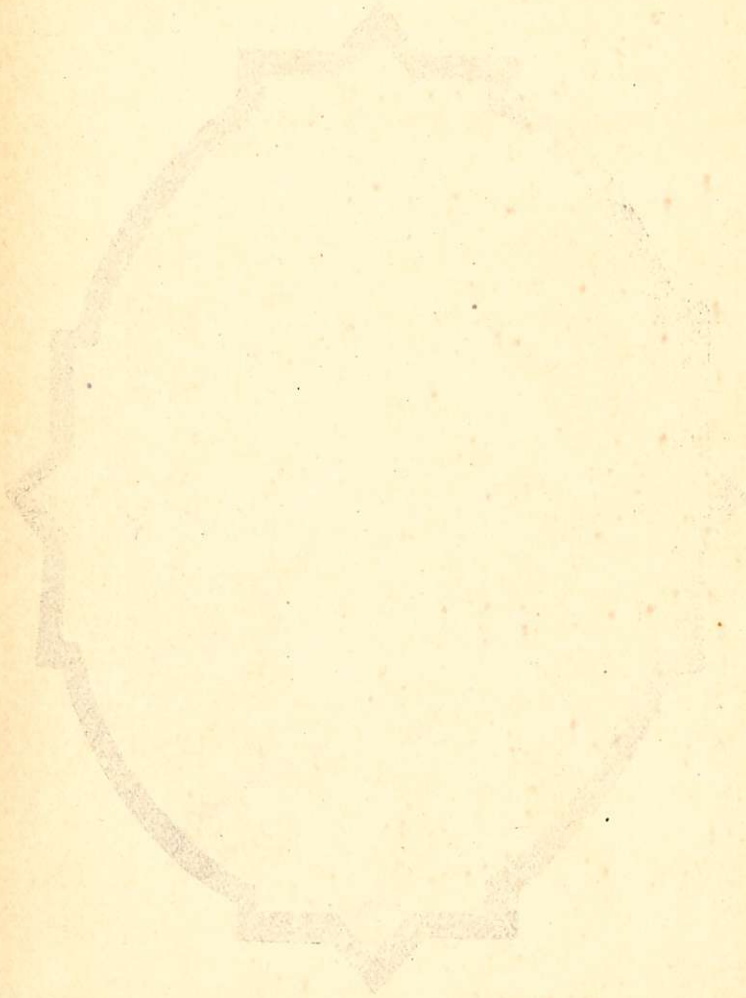
ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖ

95

V. ZWILGMEYER

MISSA

MISSA

MISSA

DIKKEN ZWILGMAYER

UUDESSA KODISSA

(MAJA)

KERTOMUS PIKKUTYTÖILLE

NORJANKIELESTÄ SUOMENTANUT

SIIRI SIEGBERG

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖ
HÄMEENLINNASSA

„KARISTON NUORISONKIRJOJA“ 25

Kun ei vaan Eilert-setä menisi — oli niin mainion hauskaa niin kauan kun hän seiso tuolla alhaalla laiturilla ja puheli ylös hänelle, hänen seisoessaan korkealla laivankannella.

Huh, kuinka oli pimeätä — mutta kellohan olikin jo yli yksitoista. Hyväinen aika, kuinka paljon ihmisiä! Miten ne tyrkkivät ja tuuppivat toisiansa. Ja huusivat ja puhuivat kovalla äänellä. Entä kaikkia noita arkkuja, jotka tulivat matkaan. Tuli muutamia lapsiakin, yksi hänen ikäisensä tyttö! Kylläpä siinä oli hälinää!

Mutta nythän hän ei nähnytkään Eilert-setää enää.

Näkipäs, tuolla oli hänen korkea silinterinsä ja takin-kaulus pystyyn käännettynä, ja kepin hän oli pistänyt taskuunsa, se törötti suoraan ilmaan. Hän oli kaunis, Eilert-setä — hän oli isän näköinen. Semmoisena kuin Maija hänet muisti! Nyt setä huusi jotakin ylös hänelle, hän ei tahtonut mitenkään voida kuulla, sillä joku kello helisi niin hirveästi, ja ihmiset tyrkkivät toisiaan kama-lasti.

»Nyt soitettiin kolmas kerta», huusi Eilert-setä, »ole nyt reipas tyttö, Maija — mene alas ja pane heti maata.»

»Hyvästi, Eilert-setä — hyvästi — hyv-väs-tii —»

Samassa laiva alkoi liikkua ja yhä kauemmas se liukui laiturista. Vaikka oli pimeä, oli siellä joku, joka huiskutti, mutta Eilert-setä ei huiskuttanut — tuolla hän

seisoi uloimpana laiturilla ihan kaasulyhdyn alla — keppi törötti pystyssä hänen taskustaan, ei, nyt hän ei nähnyt setää enää.

Nyt hän siis oli aivan yksin! Koko tällä isolla laivalla. Eikä hän pääsisi perille vaarin ja mummon luokse ennenkuin huomenna puolenpäivän aikaan.

Hän seisoi ja tuijotti kaupunkiin päin. Valorivejä, kuin nuoraan pujotettuja, tuolla pimeän keskellä ja valopilkkuja siroteltuina yltympäri — oi, kuinka paljon valoja — oli kuin tähdet olisivat pudonneet maan päälle. Hyväinen aika sentään, miten ne loistivat!

Vielä tyrkkivät ja tuuppivat ihmiset toisiansa kulkiesaan edestakaisin kannella käsilaukkuinensa ja kanto-hihnoinensa — mutta vähitellen ne hävisivät. Kukaan ei puhutellut häntä. Ja kuinka pilkkopimeätä olikaan merellä.

Eilert-setä oli saattanut häntä laivalle ja saanut käsiinsä siivoojattaren alhaalta, ja Maija näki, että Eilert-setä antoi tälle kruunun.

Hirvittävää oli olla näin yksin! Mutta alhaalla oli häikäisevä valaistus, ja herroja istui punaisilla nukkasilkki-sohvilla, kahistellen sanomalehtiä, ja lamput kilisivät niin hauskesti, ja laiva takoi ja tärisi, ja kuului naurua ja puhetta vihreiden oviverhojen takaa kajutoista. Kukaan muu ei ollut yksin paitsi hän. —

Tuossa tuli siivoojatar. »Sinähän se tulit sen nuoren herran mukana? Makuupaikkasi on täällä naissalongissa.»

Siellä oli viisi naista sisällä; kaksi oli jo harmissaan kaikesta. Toinen oli kauhean kierosilmäinen.

Äidin kaunis käsilaukku oli asetettu alapaikalle — uh, että hänen piti riisuutua kaikkien näiden vieraiden naisten keskellä.

Äkkiä tuijotti kiersilmäinen häneen:

»Mitä järkeä siinä oikeastaan on, että sinun, jolla on nuoret jalat, pitää nukkua alapaikalla — sinä voit hyvinkin vaihtaa paikkaa minun kanssani — lapsi.»

Kyllä — sen hän hyvin saattoi tehdä.

Kiersilmäinen kömpi hänen paikallensa. »Kas niin — älä nyt potkaise minua päähän, kun kiipeät ylös makuusijallesi.»

Ja toinen nainen, jolla oli mustat silmät latteissa kasvoissa, sanoi: »Sinä pikku tyttö — mene saloonkiin ja hae sieltä minun kantovaippani.»

Hyvin mielellään.

»Sinä pikku tyttö — anna minulle tuo laukku tuolta — älä toki rutista sitä hattua —»

»Kivistääkö jalkaanne?» kysyi eräs nainen toiselta sohvalta.

»Minulla kivistää kahta jalkaa», sanoi latteakasvoisen nainen ja oli äärettömän loukkaantuneen näköinen.

Sillepä Maijan täytyi nauraa kavuttuaan ylös makuupaikalleen. Niinkuin hänellä voisi olla enemmän kuin kaksi jalkaa!

Että hän saattoikin nauraa niin vähälle, kun oli niin murheissansa. Ei, hän ei tahtonut nauraa, hän tahtoi surra. —

Hän kääntyi kokonaan ympäri paikallansa, niin että makasi vatsallaan; kasvot hän tunki pielukseen.

Kauanko siitä nyt olikaan, kun tuo kauhea tapah-
tui? Ei edes kahta viikkoa.

Vain kaksi viikkoa sitten oli kaikki kuin tavallisesti
ja hän hääräsi siellä tohtorintalossa pohjoisessa eikä aja-
tellut mitään. Luki läksyjä ja oli kyllästynyt neiti Simon-
seniin. Niin, sillä neiti Simonsen oli ilkeä. Niinkuin
hänellä olisi ollut jotakin sanomista — sitä hänellä ei
tietenkään ollut — sillä isä se oli, jonka tuli saada kai-
kessa määrätä. —

• Oi isä, isä! Hyvä Jumala, hyvä Jumala!

Kuinka hyvin hän muistikaan koko tuon hirmuisen
päivän. Vaikka oikeastaan oli ilkeätä, ettei hän muis-
tanut sitä paremminkin. Joka ainoata pientä seikkaa,
mitä isä oli tehnyt tuona aamuna, ennenkuin lähti.

Kuinka moneen kertaan hän olikaan ajatellut kaikkea
alusta saakka. Mutta hänen täytyi, jos mieli muistaa
vielä jotakin lisää.

Sillä kukapa olisi uskonut, että se oli viime kerta, jol-
loin hän näki isän, kun tämä istui aamiaista syömässä.
Hänellä ei ollut tärkkipaitaa, vaan villainen, kuten ta-
vallista silloin, kun hän lähti sairasmatoillensa, ja hänen
tukkansa seisoj pystyssä jäykkänä ja tuuheana, kuten
aina.

»No, Maija tanssijatar», sanoi isä, kun hän tuli sisään.

Sillä isällä oli häntä varten niin monta hauskaa lisä-
nimeä, kuten: tanssijatar, väkkärä ja kultakuoriainen
ja kellokki. —

Ja isä sanoi häntä tanssijattareksi, kun hän niin
mielellään tanssi, luonnollisesti. Niin, ei toisten kanssa,
vaan yksin. Varsinkin isolla keittiön lattialla. Kun

yksi palvelustytöistä lauloi — tanssiapa silloin sen mukaan kuin sanat toisiaan seurasivat — se oli iloa se. —

Oi hyvä Jumala — taaskaan hän ei ajatellut isää, vaan tuota tanssimista. —

Sitten isä sanoi: »Kellokki! Toimitappas minulle lasi vahvaa teetä.»

Ja sitten hän oli mennyt sitä hakemaan, ja kun hän tuli takaisin, oli neiti Simonsenkin tullut jo alas ja istui puhelemassa isän kanssa.

»Kerrotaan, ettet sinä ole ollut ahkera, Kellokki», sanoi isä, »neiti Simonsen sanoo, että oikeinkirjoitus on aivan kurjalla kannalla — mutta sehän on suorastaan häpeä, sinä iso tyttöni.» —

Sitten neiti Simonsen alkoi oikein lasketella, ja sitten isä katsoi kelloa ja sanoi: »Niin, kyytimies odottaa», — ja sitten hän meni eteiseen ja puki päälleen. Maija saattoi selvään kuulla, miten hän tömisteli matkasaappaitaan, vetäessään niitä jalkaansa.

Mutta hän ei ollut mennyt ulos hyvästiä jättämään, kuten tavallista, sillä hän oli niin suuttunut siitä, mitä isä sanoi oikeinkirjoituksesta. Hän ei edes katsonut ikkunasta, olisiko vene ollut näkyvissä rannassa, mutta nythän oli pimeän aika, niin ettei hän voinut nähdä kovinkaan kauas.

Ettäkö tuona päivänä muka myrskysi. Melkein aivan siellä tuuli, niin ettei hän lopulta sitä enää huomannutkaan.

Hän luki aamupäivällä neiti Simonsenin kanssa, hän ja Andreas, ja neiti Simonsen kehui Andreasta, kuten aina. Mutta Maija oli ollut uhkapäällä koko päivän,

sen hän muisti hyvin. Kun vaan ihmiset olivat herttaisia ja kilttejä, ei hän niskoitellut, mutta kun ne olivat ikäviä! Ai, kuinka hän silloin tuli vihaiseksi, eikä häntä silloin saanut kerrassaan mihinkään. Niin, turhaa oli koettaakaan.

Eikä sinä ilmoisna ikänä hän välittäisi neiti Simonsenista. Oikeastaan — niin, oikeastaan tuo ikävyys alkoi silloin kun Alida keittäjätär sanoi, että neiti Simonsen tahtoi mennä naimisiin isän kanssa.

Ei ikänä saisi neiti Simonsen mennä naimisiin isän kanssa. Ei, ennen lähtisi Maija vaikka pohjoisnavalle. Kuinka epätoivoissaan hän oli usein ollut tuon asian tähden! Sillä eihän hän uskaltanut sanoa sitä isällekään. Sillä isä piti häntä niin pienenä, vaikka sitä hän ei ollut yhtään, koska oli täyttänyt yksitoista vuotta kolme kuukautta sitten. Eikä asiasta maksanut puhua Andreaksellekaan, sillä hän oli pieni, hän. Vain yhdeksän vuotta. Sitäpaitsi Andreas piti neiti Simonsenista. Sillä tämä syötti häntä leivoksilla — ja veskunoita hän myös aina sai kauppiaalta. —

Oi, nythän tuo kaikki sentään oli ohi. —

Voi, isä — isä.

Äläpäs, nyt hän muisti isästä tuona aamuna jotakin, mitä ei ollut muistanut ennen. Ja se oli, että kun hän toi sisään teetä, neiti Simonsenin pauhatessa pahimmillaan, juuri silloin kun hän ojensi isälle sokerirasiata, katsoi isä häntä silmiin — hymyillen ja pitkään — oi isä — isä, hän ei varmaankaan ollut vihainen, vaikkei Maija osannutkaan oikeinkirjoitusta — oi, kuinka hän katui, ettei mennyt eteiseen hyvästiä heittämään!

Koko päivänä hän ei ollut ajatellut isää — hautonut vain vihaansa neiti Simonsenille; iltapäivällä hän oli leikkinyt rannassa Josefan kanssa; silloin ei tuullut kovin ankarasti, mutta aallot kävivät korkeina. Hän ja Josefa olivat tuijottaneet ulapalle, ja Josefa oli sanonut: »Se on musta tänään, tuo meri» — sillä tähdet välkkyivät niin voimakkaasti, että näki kauas.

Ja silloin isä jo oli meren pohjassa.

Oi, oi, voih — ei, hän ei saanut itkeä, kaikkien noiden vieraiden naisten tähden, joita oli joka puolella. Hän puri pielusta, ettei itkisi.

Illalla, heidän syödessään, neiti Simonsen sanoi: »Minusta tohtori viiptyy kauan tänä iltana.» Mutta Maija oli toista mieltä, sillä isähän oli matkoilla melkein alituisesti.

Ja sitten hän meni yläkertaan ja pani nukkumaan ja nukkui ihan samassa, luonnollisesti — ja sitten tapahtui tuo hirvittävä, kun hän heräsi siihen, että neiti Simonsen syöksyi sisään huutaen ja kynttilä kädessä ja heittäytyi Maijan vuoteen yli ja huusi yhtä mittaa:

»Tohtori — tohtori», huusi hän.

Vieläkään ei Maija ymmärtänyt yhtään mitään — mutta sitten neiti Simonsen kertoi, mitä oli tapahtunut.

»Tohtori on hukkunut, ihan Knarön kohdalla», huusi hän.

Maija muisti selvästi, ettei sitä aluksi uskonut. Se oli vain neiti Simonsenin keksintöä. Mutta sitten neiti Simonsen pudottaui suoraan lattialle ja sekä itki että voihki.

Ja silloin Maija ymmärsi, että se kyllä oli totta.

Knarretunturin takaa oli tullut väkeä samana yönä ja nämä olivat kertoneet. He olivat sen nähneet rannalta. Äkäinen vihuri oli kaatanut veneen, ja kaksi miestä oli päässyt pohjan päälle. Mutta he luulivat, ettei kumpainkaan niistä ollut tohtori, sillä ne olivat olleet siksi liian pieniä, ja tohtorihan oli iso, vahva mies. Tohtori oli varmasti jäänyt mereen heti. Ja he olivat nähneet kaikki niin hyvin, sillä se tapahtui keskellä päivää ja oli niin valoisaa kuin pimeänä aikana oli mahdollista — mutta he eivät olleet voineet auttaa. Ei kestänyt kauan, ennenkuin nuo kaksi pohjan päällä istuvaakin olivat kadonneet.

Ei, ei ollut sitä ihmistä maailmassa, joka olisi käsittänyt, kuinka hirveätä se oli.

Kaikki — kerrassaan kaikki.

Oi, että isä oli jossakin tuolla meressä — jospa hän edes olisi maannut kirkkomaalla, siellä, missä äitikin. Niin hirveän surullista kuin kirkkomaallakin oli, missä äiti makasi, vain ruskeata multaa joka puolella, kivi-aita kirkkomaan ympärillä ja sitten meri suoraan alla. Jospa isä sittenkin olisi maannut siellä. — Andreas ja hän olivat olleet siellä äidin haudalla päivää ennen matkaansa. He istuivat siellä pitkän aikaa maassa, selkä hautaa vasten, sillä tuuli niin kauheasti.

Ja sitten oli Eilert-setä tullut sinne hakemaan heitä pois — hän oli tullut edellisenä päivänä — seisoi ja katsoi ruskeita soita ja mustaa merta, ja sitten hän sanoi niin, Maija muisti sen hyvin, vaikkei setä varmaankaan ollut tarkoittanut sitä hänen kuultavakseen:

»Jumala varjelkoon minua tällaisesta elämän ja kuoleman paikasta», sanoi Eilert-setä.

Ei Maija voinut käsittää, miksi se Eilert-setästä oli niin ruma. Nuokin lumitunturit ja meri, silloin kun se oli tyyni ja selkeä!

Ja entä tuo kaunis talo, jonka isä itse oli rakennuttanut.

Suloinen se oli, ja puutarha heillä myös oli — ja krockettikenttä ja kaikki. Kuinka hauskaa Maijalla ja Josefalla oli ollut, kun he leikkivät rannalla — Josefan kodissa, tuossa pikku tupasessa, kuinka mukavaa heillä oli siellä iltaisinkin — usein.

Ja siitä on vain kaksi viikkoa!

Ja Andreas matkusti Jansenin sedän ja tädin luo Bergeniin, kun saattajana Teigenistä oli Sahl, ja Eilert-setä ja Maija matkustivat kauemmas etelään.

Eilert-setä sanoi, että talo piti myydä ja huonekalut ja kaikki. Neiti Simonsenin piti matkustaa sisarensa luokse Vuoreijaan, Alida aikoi kotiinsa Lofotenille, ja sisäkkö-Jenny oli saanut paikan Sahlin puodissa.

Oi, isä — isä! —

Mutta mitä se papinrouva sanoikaan, tullessaan heille viimeisenä päivänä, ennenkuin hän ja Eilert-setä matkustivat.

»Sille, jolla ei ole isää eikä äitiä, lähettää Jumala enkelin, joka pitää hänestä huolta», sanoi papinrouva.

Entäpä — entäpä, jos todellakin lentelisi suuri valkea enkeli pimeässä yössä höyrylaivan yläpuolella nyt juuri. Ja jos Jumala olisi sanonut enkelille:

»Pidä huolta Maijasta.»

Se olisi hirmuisen hauskaa. Hän näki mainiosti mielessään nuo suuret, valkeat siivet ilmassa.

Mutta sitä hän ei vain kertoisi yhdellekään ihmiselle — enkelistä — ei, ei ainoallekaan. —

Hänestä ihan tuntui siltä kuin se olisi ollut siinä.

Mutta sittenkin hänen täytyi itkeä ajatellessansa, että isä oli mustassa, kylmässä meressä.

— Tuo tyttölapsi yläpuolellani ihan ähkii, — kuuli hän kiersilmäisen sanovan alapaikalta.

Ei, kukaan ei saanut kuulla, että hän itki. Hän oli vaiti kuin muuri eikä ollenkaan huomannut, milloin uni tuli.

Kun hän heräsi, oli koko ympäristö muuttunut.

Tuntui olevan kova merenkäynti, sillä laiva kiikkui ja heittelehti ankarasti. Milloin tuntui hänestä kuin olisi seisonut päällään, milloin jaloillaan.

Ja päällysviitat ja puvut, joita riippui seinillä, liehuivat edestakaisin, lamput kilisivät ja meri pärskähteli pyöreitä kajuutan ikkunoita vasten.

Kaikki olivat merikipeitä. Mikä elämä!

Kiersilmäinen oli kauheasti loukkaantunut, sillä kapteeni oli luvannut kaunista ilmaa.

Sanoiko hän tätä muka kauniiksi ilmaksi?

Ja nainen, jolla kivisti kahta jalkaa, kirkui kuin riivattu. —

Se oli melkein hiukan lystikästä — sillä ne olivat niin hassuja kaikki. —

Miten ihmiset käyttäytyivätkään täällä etelässä, mennyttä kalua, jos oli hiukan aallokkoa — olisivatpa

pohjolassa nuo — uh, kuinka raukkamaisia ne olivat. —

Ei, hän tahtoi takaisin pohjolaan — tahtoi kun tahtoikin. Sillä sinne hän kuului, eikä missään ollut niin ihanaa kuin siellä!

Ei, nukkua hän aikoi eikä enää kuunnella heitä — noita tyhmiä naisia!

Voi ihmettä, nyt oltiin perillä siinä kaupungissa, jossa isoisä ja isoäiti asuivat. Hänen täytyi pukeutua salamanopeasti, siivoojatar auttoi, sillä kannella oli joku vanha herra, joka piti aikamoista meteliä ja kyseli häntä, sanoi siivoojatar.

Älä ihmettä — mikä päivänpaiste, kun hän tuli kannelle. Ja kuinka raitis ilma! Koko kansi kuin pesty! Laiva seisoi suuren laiturin ääressä suuressa kaupungissa. Ja väkeä ja hälinää. Siinä kulki eräs vanha herra, jolla oli valkoinen tukka ja kultanyöri hatun ympärillä, ja joka murahteli.

»Pian te hänet saatte, satamapäällikkö», sanoi toinen mies.

Sitten vanha kultanyöriäinen herra kääntyi ympäri ja katsoi Maijaan.

»Herrainen aika, sinäkö olet Maija», sanoi hän.

»Niin.»

Sitten hän taputti lakin päälle, ja he lähtivät maihin tulisella kiireellä.

Se oli siis vaari. Maija ei ollut nähnyt häntä kuuteen vuoteen, jolloin hän oli käynyt heillä vierailulla, eikä voinut muistaa häntä vähääkään. Paitsi että hänellä

eräässä laatikossa oli ollut hunajakakkuja, joita hän vuoli viipaleiksi. —

»Kas niin, lapsi», sanoi vaari, kun he onnellisesti olivat maissa — »miten sinun laitasi nyt on, tenava — ei, sinun ei tarvitse vastata — ei sinne päinkään — kaunis kaupunki tämä — niin, saat nähdä paljon ihmeellistä.» —

Maijaa ikäänkuin pyrki itkettämään, mutta vaari jutteli koko ajan, niin ettei hänelle jäänyt siihen aikaa.

»Niin aivan», sanoi vaari — »niin aivan — voi ihmettä, kun sinulle tulee hauska — täällä on joukottain pikku-tyttöjä, jotka odottavat sinua — olen kertonut sinusta — ne kuljeksivat puutarha-aidan takana ja luovat ikävöiviä silmäyksiä sisään — niin, niin — sinun ei tarvitse sanoa yhtään sanaa.» —

He kulkivat muutamia pieniä jyrkkiä katuja. Oli niin hiljaista kaikkialla, näkyi vain joku vaimo seisokellen ovellaan tai joku vanha myssypäinen rouva ikkunaa avaamassa.

Mutta vaari jutteli heidän kaikkien kanssaan. »Tässä hän on», ja osoitti Maijaa.

Kaikki ne tiesivät hänestä.

»Herrainen aika», sanoivat vanhat myssypäiset rouvat, ja sitten he nyökkäsivät ja hymyillen sanoivat: »Tervetuloa kaupunkiimme!»

Vaari puheli taukoamatta. Mutta ei ainoatakaan sanaa isästä — ja se oli kummallista, mutta se teki myös hyvää — sillä muuten hän olisi itkenyt ihan kauheasti.

Äkkiä vaari pyörähti erääseen puutarhaan. »Niin, nyt me olemme kotona, ymmärrätkös», sanoi hän.

Siinä oli pitkä yksikerroksinen keltainen talo. Se ei ollut erikoisen kaunis — mutta se oli niin omituinen — kotitalo pohjolassa, heidän oma talonsa, oli paljon kauniimpi.

Ja tuossa pyyhälsi pieni lihava valkoinen koira heitä vastaan ja nuuski Maijaa, ja sisällä istui isoäiti. Hän oli pitkä ja roteva; istuessaankin oli hänessä jotakin mahtavaa. Ja suuret sarviaislasit nenällä, joiden takaa näkyi terävät valppaat silmät. Hyväinen aika, kuinka mummo tuijotti.

Mummo auttoi päällysvaatteet hänen yltään, mutta hän ei itkenyt.

Vaari kulki heidän kummankin ympärillä ja hoki yhtenänsä: »niin aivan» — enempeä hän ei sanonut.

Mutta vähän väliä hän seisoj jossakin nurkassa nenäänsä niistäen, että rätisi.

Sitten tuli sisään vanha rouvasihminen, jolla oli kummallisen musta tukka; se oli melkein sen näköistä kuin se ei olisi ollutkaan tukkaa. Voi kummaa, hän niiasi. »Se on Nille-täti», sanoi vaari.

Nille-täti oli pelottavan litteä ja laiha, mustassa puvussa, johon oli kiinnitetty agaattirintaneula.

»Herra jesta», sanoi Nille-täti, »niin, kaikkea sitä tapahtuukin tässä ihmeellisessä maailmassa». Sitten hän ei sanonut sen enempeä, vaan alkoi kutoa.

Siellä oli suuri, koko lattian peittävä matto, ja iso vanhanaikainen takka, johon vaari lakkaamatta pisteli koivupölkkyjä. Yhdessä nurkassa oli kello pitkässä laatikossa: se tikutti niin kovaa ja hitaasti. Tik—tak—tik—tak.

Sitten Nille-täti nousi paikaltaan ja poltti suitsutuspaperia, mutta pieni, valkoinen koira nuuski häntä yhä.

Seinällä hän huomasi isän ja äidin kuvat mustissa kehyksissä. Kun katsoi ulos ikkunoista, oli lähinnä puutarha. Siellä kasvoi isoja puita, jotka varjostivat, vaikkei niissä nyt ollut yhtään lehtiä. Puiden lomitse näkyi palanen sinistä merta ja muutama laivanmasto.

Tällaista siis oli vaarin ja isoäidin luona. Jotenkin ahdasta ja matalaa.

Tuossa tuli vanha happamen näköinen palvelijatar sisään, kantaen lisää koivuhalkoja. »Se on Maren», sanoi vaari. Ja Maren heitti tylyn katseen Maijaan ja sitten tuli jälleen hiljaista, paitsi että vaari sanoi »niin aivan» — ja kello tik-tak.

Mummo istui suunnattoman korkealla vanhanaikaisen mahonki-ompelupöydän ääressä, ja ompeli hyvin hitaasti.

Maijan piti nukkua Nille-tädin viereisessä huoneessa. Vaari hänet sinne saattoi. Mutta siellä oli kylmä, niin että heidän täytyi palata saliin.

»Tytöllä täytyy olla lämmintä huoneessaan», sanoi vaari.

»Eihän hänellä ole siellä mitään tekemistä vielä», sanoi isoäiti katse yhä kiinni ompeluksessaan.

»Niin aivan», sanoi vaari.

Kuinka kummalliselta tuntui herätä seuraavana aamuna. Uudin oli laskettu alas ja huone oli puolipimeä. — Miten kummallinen kierreuddin, sellaista ei ollut pohjolassa, siinä oli kuvattuna linna ja mies, joka istui kivellä puun alla ja katsoi linnaa kohden —

Muuten oli huoneessa sinipunakukalliset seinäpaperit ja pikkuruinen pesuteline. Siellä oli kovin yksinkertaista — ei mitään muuta kuin pöytä — tosiaan, sängyn takana oli lipasto. —

Ei, isoäidistä Maija ei pitänyt — hän tuijotti niin terävästi — eikä hän myös pitänyt Vimsistäkään, tuosta pienestä lihavasta koirasta.

Maija oli eilen vain silittänyt sitä, kun se samassa nosti päätään ja näytti hampaitaan, ja isoäiti sanoi: »Älä mene lähelle tuota eläintä, lapsi, ennenkuin se tuntee sinut.»

Ei, ei hän menisikään lähelle tuota lihavaa, inhoittavaa koiraa.

Täytyikö hänen tosiaankin jäädä tänne ainiaaksi? Ainaaksi — ikipäiviksi.

Eikö hän enää koskaan pääsisi takaisin tohtorilaan kauas pohjolaan, kauppias Sahlin luokse, näkemään Josefaa. —

Ja jos hän palaisi kotiin nyt, ei siellä olisi erää mitään, ei hän kuuluisi sinne!

Ja isä makasi meren pohjassa Knarön kohdalla, oi — voih! — Mutta äidin hauta oli korkealla, voi, jospa hän saisi istua äidin haudalla edes pienen hetken. Kaksi viikkoa sitten hän ei ollenkaan ollut ajatellut äidin hautaa näin kauheasti. Kun he olivat olleet kirkossa, isä ja Maija ja Andreas, niin he aina menivät äidin haudalle. Mutta se oli aina niin surullista, että oli hyvä, kun pääsi pois taas. Mutta nyt ei hänellä ollut muuta kuin tuo hauta — — niin, olihan hänellä Andreaskin, mutta hän ei ollut tahtonut sanoa hyvästejä, ei ollut ottanut Maijaa kädestäkään, kun matkusti, juoksi vain laiturille — ehkäpä hän itki.

— Että siitä onkin vain kaksi viikkoa, ja silloin en tiennyt mitään. —

Joku kurkisti ovesta, rakosesta näkyi vaarin valkea poskiparta.

»Oletko nukkunut hyvin, kisimirri», sanoi vaari, »pane sukkelaan päällesi — ota vastaan —» ja hän heitti appelsiinin Maijan sänkyyn.

Miten saattoi vaari sanoa, että hänen tuli panna päällcen. Huonehan oli aivan kylmä, uunissa ei ollut puun kalikkaakaan.

Mutta kukaan ei tullut panemaankaan tulta, huh, — ja kuinka pienen pieni oli saippuamurunenkin, ja vesikannu oli toden totta hiukan säröllinen. —

Ei hän nähnyt mertakaan ikkunasta, ainoastaan yhden puun ja ulko-huoneen harmaan seinän, ja seinällä riippui ruskeissa kehyksissä joitakin kuvia, jotka esittivät kahta miestä, ja niiden nimet olivat Rye ja Schleppegrel. Mitä kumman ukkoja ne olivat! Ja sitten riippui siellä

nimiliina lasin alla kehyksessä lipaston yläpuolella. Nimi-
liina, voitko ajatella!

Olisi ollut synti sanoa, että tämä huone oli hauska —
ja vieressä ryki Nille-täti.

Kun Maija saapui alas saliin, seisoi siellä paksu nai-
nen, jolla oli pieni paksu vino suu, ja kaatoi kahvia.
Isoäiti istui tuolissaan aivan yhtä mahtavana ja terävä-
silmäisenä kuin eilen, ja vaari pisti koivuhalkoja uuniin.

»Tämä on Prosgaard», sanoi mummo esittäen vieraan
naisen, jolla oli tuo pieni paksu vinoon jäänyt suu.
Näytti siltä kuin hän aina olisi hautonut mielessään jo-
takin hauskaa, jota ei tahtonut ilmaista.

Hiukan myöhemmin Maija huomasi, että Prosgaard
oli talon sisäneitsyt. Hän ei vain ollut kotosalla eilen.

Hän oli hupaisen näköinen, tuo Prosgaard — mutta
voi ihmettä — mihin Maija nyt osaisi ryhtyä. Täällä
ei ollut mitään katseltavaa, ei niin ensimmäistä kirjaa,
tai mitään muuta. Syvä äänettömyys. Isoäiti ompeli
kuin henkensä kaupalla.

»Lapselle täytyy antaa käsityö», sanoi isoäiti äkki-
arvaamatta, »eihän se käy päinsä, että hän istuu tuolla
tapaa».

»Kyllä, rouva», sanoi Prosgaard ja vilkutti silmää
Maijalle, »eihän siinä ole mitään järkeä, luonnollisesti,
että hän istuu tuolla tapaa — tyhjin sormin — mutta
minä arvelin, että nyt aamupäivällä pakkaamme esiin
hänen tavaransa».

»Pakatkaa pois vaan», sanoi mummo, katsoen hirvittä-
vän terävästi ompelukseensa. —

»Nytköös täällä tulee vasta oikein kodikasta», sanoi Prosgaard, kun he olivat tulleet Maijan huoneeseen — liina lipaston päälle, matto sängyn eteen, lamppu reilaan — hei vaan.»

»Niin, mutta eikö panna tulta uuniin?» kysyi Maija.

»Tuomarien kirja sanoo, että nuorisolle tekee kylmä hyvää», sanoi Prosgaard.

»Tuomarien kirja?» sanoi Maija ihmeissään.

»Niin, Tuomarien kirja alhaalla tuolissaan, totta kai.» Älä ihmettä, sillä tarkoitti Prosgaard mummoa! Häntä hän nimitti Tuomarien kirjaksi. No voi tässä maailmassa! Että hän uskalsi!

»Enkö minä sitten milloinkaan saa tulta uuniin?»

»Kyllä, illalla pitää kisimirrillä olla lämmin, mutta aamulla pitää kisimirrin palella — mutta nyt minä luulen, että rikomme lakia tämän yhden kerran», ja Prosgaard työnsi pienen uunin täyteen puita. Hän pyörähteli ulos ja sisään, ja lopulta Maija näki vain paksun vinon pikku suun ovenraossa, kun hän ojensi sisään kaksi palaa hunajakakkua.

»Pidä niin kauan lystiä kuin täällä sisällä on lämmin.»

Kylläpä hän oli mukava, mutta hirveän hassunkurinen.

Ja Maija seisoi pienen uunin luona, joka nyt oli tulikuuma, pureksi hunajakakkua ja katseli allapäin ympärilleen.

Voi hyvät ihmiset, kuinka surullista täällä oli. Ja kuinka sanomattoman äkäisen näköinen isoäiti oli. Olipa hyvä, ettei hän ollut äidin oikea äiti, vaan ainoastaan hänen äitipuolensa. »Lapselle täytyy antaa käsityö»,

sanoi hän — suurkiitosta — Maija ei välittänyt mistään käsityöstä — oli tosiaankin tarpeeksi harmillista istua koulussa inhoittava käsityö edessään — ei siitä kylläkään tulisi mitään, että hän muka tahtoi käsityötä.

Jospa hän nyt olisi voinut ottaa hevosen kotoa ja lähteä ajelulle — hän ja Josefa — pitkin Sahlille vievää kaunista tietä — mennä puotiin kerjäämään Blomgrenilta veskunoita — vaikka mieluummin hän olisi sentään ratsastanut tänään, ilman satulaa, tasaista tietä Isollesuolle päin — sielläkös valakka juoksisi.

Ja se kaikki oli mennyttä. — Tesdalin isäntä oli ostanut hevosen.

Mutta entä heidän veneensä, sievä valkoinen maalattu veneensä? Isä oli sanonut, että se oli hänen, Maijan, vene, ja että hän sai antaa sille nimen — sen nimi oli Haahka — sitä ei ollut kukaan ostanut! Hän oikein pyysi Eilert-sedältä, että olisi saanut ottaa sen mukaan etelään höyrylaivalla, mutta setä vain puisti päätään.

No, ei hän ollut eläissään nähnyt surullisempaa huonetta kuin tämä. Eikä hänellä ollut ketään, jonka kanssa puhella, sillä vaari oli nyt konttorissaan! »Satamapäällikkö ja Luotsikonttori» oli maalattu oven ulkopuolelle.

Prosgaard oli pakannut esiin kaikki, äidin ompelulipas ja äidin kirjoitussalkku olivat pöydällä — tuolla pienellä heiluvalla pöydällä. —

Kas nyt hän tiesi, mitä tekisi — hän alkaisi kirjoittaa päiväkirjaa. Sillä niin teki neiti Bruun, joka viime vuonua oli pappilassa. Hän teki niin, koska ikävöi etelään, oli hän sanonut — mutta Maija ikävöi pohjoiseen.

Äh sentään, mustetta hänellä ei ollut — ei, alas kai ei rohjennut mennä pyytämään mustetta. Ja lyijykynä oli niin kauhean kova, eikä se ollut kunnolla teroitettu-kaan. Eikä minkäänlaista veistä! Ja hän kun vain oli saanut juosta isän kirjoituspöydän luo ottamaan mitä tahtoi. —

Ylimmäksi hän kirjoitti suurin kirjaimin kivikovalla kynällään:

Päiväkirja.

Tahdon kirjoittaa päiväkirjaa. Ja sen minä teen kolmesta syystä. Ensiksi, koska olen niin yksin. Toiseksi, koska täällä on niin äänetöntä. Ja kolmanneksi, koska isä on kuollut. Minulla ei ole mitään kirjoittamista, vaikka jos kirjoittaisin ajatukseni, minulla olisi paljon kirjoittamista. Mutta sitä minä en tiedä, tahdonko tehdä, sillä jos kuolisin, voisivat toiset lukea ajatuksiani, ja sitä on kauhean ikävä ajatella? Sillä ihminen voi kuolla äkkiä, sen minä nyt tiedän. Mutta nyt tiedän, mitä teen. Tahdon panna päiväkirjan lukittuun lippaaseen, ja avaimen minä kätken toiseen lippaaseen, jossa taas on oma avain, ja sen avaimen minä pidän taskussani aina.

Tähän kirjaan minä tahdon kirjoittaa kaikki. Kaikista mahdollisista asioista minä tahdon kirjoittaa. Ja sitten lähetän sen Josefalle. Sillä minä olen hirvittävän yksin, vaikka vaari on kiltti. Mutta tuntuu aivan siltä kuin olisin laakealla autiolla saarella, jossa ei ole suojaa yhdelläkään suunnalla, niin että myrsky voi kaataa minut nurin. Tätä en sanoisi kenellekään, ehkä ihmiset nauraisivat, kun minusta saattaa tuntua siltä. En luule, että lähetän kirjaa Josefallekaan. Ei, pidän sen aivan

omanani, sillä silloin voin kirjoittaa kaikki, kaikki. Ajattelen myös paljon Andreasta, että usein olimme yhdessä. Ystäviä olimme kyllä, vaikka kuului siltä, kuin emme olisi olleet. Ja sitä minä sanomattomasti kadun. Ja minä ajattelen hänen punertavia kasvojansa ja hänen teerenpisamaista nenäänsä, ja minusta tuntuu, että hän on ainoa, jonka kanssa minä kuulun yhteen maailmaan. Ja sitten emme edes olleet ystäviä. En ottanut juustoa kuin yhdelle palaselle aamiaisella, sillä se oli ilkeätä. Sellaista ei ajattele, kun on kotona. Se on sellaista, ettei ole turvallista, kun ei ole kotona. Mutta sitä ei ymmärrä, kun ei ole kokenut. Mutta silloin sen ymmärtää yhdellä kertaa. Isoäiti on ikäänkuin niin tutkiva silmistänsä, hän katsoo minua katsomistaan. Hän katsoo terävästi. Mitäpä jos minä istuisin noin ja tarkastaisin häntä — mutta siihen minulla ei ole vähääkään halua.

Täällä on niin äänetöntä, että voin kuulla kuinka äänetöntä täällä on — — —.

Prosgaard ilmestyi ovelle. »Kas niin, nyt odottaa sukankudin alhaalla», sanoi hän. »Parasta on tulla tällä minuutilla, sillä Tuomarien kirja on tavattoman konstikas lukea tänään.»

»Minä en osaa kutoa.»

»No voi Kiinan keisari — sepä taitaa olla luku, jota ei ole Tuomarien kirjassa.»

»Onko isoäiti ankara?»

»Ankara — näethän itse, että kumpaisenkin silmäluomen takana istuu ilmielävä pikku enkeli, kysy vaikka vaarilta — hän näkee ne enkelit joka päivä.»

Kyllä tuo Prosgaard oli naurettava. He lähtivät yhdessä portaita alas, ja kun Maija meni ovesta sisään, kuiskasi Prosgaard:

»Tule keittiöön sitten — arvelen, että tarvitset vähän jälkiruokaa asian päälle.»

Isoäidin ompelupöydällä oli musta sukankudin.

»Tässä sinulle on käsityö, lapsi», sanoi isoäiti.

»Niin, mutta minä en osaa kutoa.»

»Etkö sinä osaa kutoa?» — Isoäidin silmät laajenivat mitä suurimmasta ihmetyksestä. — »Mutta sehän on kauheata, — Nille, kuulitko, lapsi ei osaa kutoa. — Prosgaard, Prosgaard, tulkaa tänne — mitä arvelette, Prosgaard siitä, että lapsi ei osaa kutoa!»

»No jopa nyt, no jopa nyt!» sanoi Nille-täti.

»Eikös se ole niinkuin minä aina olen sanonut», sanoi Prosgaard, ja pieni paksu suu oli hirveän vinossa, »että missään ei ole mitään järkeä nykyaikana».

Vedettiin tuoli aivan isoäidin nojatuolin ääreen, ja opetus alkoi.

— Senkin inhoittava sukankudin — miten hänen poskissaan alkoi polttaa, kun täytyi istua siinä, sohien mokomillakin puikoilla — ja tukka valui aina silmille.

»Ei, tätä minä en tahdo tehdä, isoäiti» — sukankudin työnnettiin jotensakin sukkelasti pöydälle — »sillä minä en voi sitä oppia».

»Et tahdo — et osaa — niinkö sanot, missä sinun tahtosi on, sanottiin entisaikaan» — ja isoäidin sormustin napautti monta kertaa päättävästi ompelupöytänsä.

— Totta viekөөn, koska isoäiti oli tuollainen, niin — kukaan ei saisi häntä kutomaan enää — siitä hän pani päänsä pantiksi. Inhoittava isoäiti!

»No», sanoi isoäiti.

Syvä hiljaisuus; sukankudin pysyi pöydälle heitetynä, Maijan posket punoittivat kovasti.

»No», uudisti isoäiti, »mitä tästä tulee?»

Vieläkään ei yhtään sanaa Maijan huulilta.

»Etkö tottele», sanoi isoäiti.

»Minä en tahdo kutoa.»

»No, enkös minä ensi hetkestä nähnyt sitä sinun silmäluomistasi, että siinä saimme taloon yhtä ja toista.»

Yhä edelleen syvä hiljaisuus.

»Otatko heti paikalla sukankutimesi?»

Silmänräpäyksen värähtämätön hiljaisuus, sitten Maija nousi salamannopeasti pystyyn ja juoksi kuin nuoli keittiöön.

Kun Prosgaard sattumalta ei ollut siellä, teki Maija äkkipäätöksen: kiskaisi auki »Satamapäällikön ja Luotsikonttorin» oven ja syöksyi sisään.

Siellä istui vaari korkean pulpettinsa ääressä pyöreine, viattomine kasvoinensa, silmälasit korkealle otsaan työnnettyinä ja kaksi ahavoittunutta luotsia puutuoleilla keskellä huonetta.

»Vaari, vaari», huusi Maija — »isoäiti on niin kauhean ilkeä — hän on niin inhoittava, niin illettävä».

»Mutta pikku Maija-kulta», sanoi isoisä, »sinähän olet iso, ymmärtäväinen tyttö, kahdennellatoista».

»Niin, mutta isoäiti on niin pöyristyttävä.»

Molemmat luotsit hymyilivät isoihin partoihinsa, eikä paljon puuttunut, etteivät he olisi vilkuttaneet silmää toisillensa.

»Minä tahdon takaisin pohjolaan, vaari» — — oi, voit sentään, hänellähän ei ollut enää mitään pohjolassa! Isähän oli meren pohjassa, ja Andreas oli Bergenissä.

Sitten Maija viskautui suulleen lattialle ja itki kuin sydän olisi ollut halkeamaisillaan.

»Ei, ei, älä toki, pikku tenavani» — isoisä tuli vaivaloisesti alas korkealta konttorituoliltansa — »rakas lapsukainen, tämä selviää kyllä — kaikki selviää kyllä, kuuletko, ystäväni, kaikki selviää».

»Muuttuuko isoäiti sitten?» sanoi Maija kyyneltensä lomitse lattiaan katsoen.

Isoisä ei vastannut tähän. »Odotappas hetkinen, niin teemme pienen kävelyretken, ja sitten on asia unohdettu, kun palaamme takaisin.»

Molemmat luotsit toimittivat asiansa, ja Maija punaisiin silmiin ja tukka pörröisenä sekä iso isä pyöreine kasvoineen, lumivalkeisine poskipartoineen ja kultanuppinen keppi kädessä pujahtivat ulos konttoritietä.

Oli lumeton talvi ja hiukan raelunta jäätyneissä pyöränjäljissä; lakastuneet, keltaiset ruohonkorret seisoivat kuuraisina pitkin ojanvarsia ja pistäytyivät ulos puutarha-aidan rakosista, sillä vaari asui kaupungin laidassa, jossa oli isoja puutarhoja, ja teitä kulki ristiin rastiin, miten sattui.

Isoisä koetti kulkiessaan jutella ylen iloisesti jos jonkinmoista, seisahtui, osoitti kepillänsä ja selitti, astui

sitten edelleen pienillä, sukkelilla askelilla, seisahtuakseen jälleen vähimmästäkin syystä.

Mutta Maija oli koko ajan ikäänkuin itseensä suljettuna. Tuntui kuin ei itku vielä olisi lopussa, silloin tällöin nousi syvä nyyhkäisy sisältäpäin, kuin olisi jokin raskas sulku ollut hengityksen tiellä.

Hän ei välittänyt hitustakaan kaikesta tuosta, mitä isoisä selitteli. Että tuossa valkoisessa talossa alhaalla asui kauppias Nilsen, ja kauppias Einarsen tuossa vaaleanpunaisessa ylhäällä mäellä.

Hän kaipasi aivan muuta — suuria ruskeita soita, valkeita särmäisiä tuntuireita ja mustansinistä merta, joka loiskui ja läikähteli alhaalla vuonossa — hän tahtoi sinne, sillä sinne hän kuului, eikä siellä kukaan ollut paha.

Hän ei tahtonut — tahtonut — tahtonut olla täällä. —

Ja vaari osoitteli kultanuppisella kepillänsä saaria ja luotoja: tuota salmea me nimitämme Isoksinieluksi — sillä siinä ollaan aivan aavan meren äärellä kuten näet — ja tuossa on Pikkunielu — ja tuolla kauempana on Vähänielu, näethän —»

»Missä on pohjoinen, isoisä?» sanoi Maija yhtäkkiä.

»Pohjoinen», sanoi isoisä ja teki täyskäännöksen, viitaten maalle päin, »tuolla se on».

Maija pyörähti myös ympäri, kääntyi pois kaupungista, joka kylpi aamuauringossa tuolla alhaalla mäen juurella — pois koko tuosta laakson elämästä, sataman laivoista ja veneistä, ajosta ja hälinästä, joka kuului tänne kaduilta — kääntyi ja tuijotti harmahtavia ylätasankoja ja harvaa honkametsää. —

»Onko tuo pohjoinen?» sanoi pikku Maija.

Ei, hän ei ymmärtänyt, miten tämä saattoi selvitä. — Hän istui sängyn laidalla, puoleksi riisuutuneena, kynttilä paloi pienellä heiluvalla pöydällä sängyn edessä läkkisessä kynttilänjalassa — läkipeltisessä, höh! — Vaikka ei se sentään ollutkaan niin vaikeata, kun he palasivat kotiin isoisän kanssa, kuin hän oli luullut. Sukan-kudin oli kadonnut ja isoäiti myös, sillä hän oli mennyt kaupungille Mally-tädin luokse, joka oli isoäidin ja isoisän oikea tytär, mutta vain äidin sisarpuoli.

Eikä isoäiti ollut tullut kotiin koko päivänä, vaan oli syönyt päivällistä ja kaikki Mally-tädin luona.

Mutta sehän se oli vaikeata, että täällä oli niin sanomattoman äänetöntä ja surullista. Sillä isoisä makasi päivällisuntaan kaksi tuntia, ja Nille-täti nukkui kolme, ja Prosgaard istui myöskin suljetuin silmin eräällä tuolilla.

Että heistä saattoi tuntua nukkuminen niin hauskalta.

Sitten oli Maija ollut huoneessansa ja kirjoittanut hiukan päiväkirjaa, mutta se oli niin hankalaa noiden avaimien tähden — sillä jos joku tuli, täytyi hänen sukelaan kätkeä päiväkirja, eikä se ollut aivan helppoa. Hän ei saanut kirjoittaneeksi kuin pari riviä, sillä Nille-täti liikahteli toisessa huoneessa — ehkäpä hän aikoi juuri tänne.

»Jos minä olisin lintu, niin kyllä tietäisin minne lentäisin. Sekä isoäiti että Vims ovat olleet poissa päivälliseltä, ja se oli ihanaa. Meillä oli imeläsoppaa päivälliseksi, minä sain kaikki isoisän rusinat.

Minä pääsen kouluun. Mutta se taitaa olla noloa, sillä minä näin muutamia pikkutyttöjä tänään, jotka katsoivat minuun ja olivat hienoja. Kun minä sanoin Prosgaardille, että ne olivat hienoja, sanoi hän: »Muhennos se olla pitää, vaikkei olisi kuin yksi herne» — mutta mitä hän sillä tarkoitti, sitä minä en ymmärrä. Prosgaardilla on paljon kakkuja —»

Enempää hän ei ollut saanut kirjoitetuksi, sillä isoisä ilmaantui ovelle.

Huomenna piti Mally-tädin tulla lapsinensa — ne olivat kumpainenkin Maijaa vanhemmat — ja isoäiti olisi kotona koko päivän.

Voit hyväinen aika, miten se kaikki selviäisi. Sillä Maija ei jaksanut kestää täällä oloa. Hän varmaan kuolisi ikävään.

Niin, varmaan hän kuolisi — kun hän sulki silmät ja tunnusteli, saattoi hän mainiosti kuvitella, miltä tuntuisi kuolla ikävään. Se oli ihan kuin paino rinnan päällä, joka ahdisti, ahdisti yhtämittaa.

Jospa edes Andreas kirjoittaisi — oi, jospa hän kirjoittaisi vaikka kuinka pienen kirjeen.

Mutta kukaan ei kirjoittanut, eikä kukaan muistanut häntä. Eikä siellä kaukana pohjolassa ollut enää mitään, sillä isä oli meren pohjassa — mutta äidin hauta oli korkealla. Oi, jospa hän saisi edes pienen hetken

joka päivä istua äidin haudalla — kas niin, nyt hänen täytyi itkeä niin kauheasti. —

Mutta sitten tuli Prosgaard. »Johan minä sen näin, sanoi sokea poika», alkoi Prosgaard. »Tämä vie hönttiin, ei pidä lukea Tuomarien kirjaa täällä.»

Sitten hän riisui Maijan ja työnsi hänet sänkyyn ja istui sängyn laidalle kasvot hassunkurisen näköisinä ja jutтели ja nauroi. Mutta ei sanonut yhtään sanaa ikävästä ja surusta.

»Niin totta kuin nimeni on Karine Prosgaard, alkaa täällä toinen tanssi», sanoi Prosgaard. »Huomenna saat tulla mukaan sisareni luo.»

»Kuka se on?»

»Hän asuu tuolla» — Prosgaard huitaisi ilmaan.

Hänellä oli tapa aina viittailla, tuolla Prosgaardilla: kun hän vain alkoikin puhua, niin paikalla hän viittoi itään ja länteen.

Punaiset posket alhaalla pieluksella huokasivat syvään.

»Oletko kuullut kenenkään kuolleen ikävään, Prosgaard?»

»En, sellaista ei ole koskaan sattunut minun historiani aikana — eikä kenenkään toisenkaan, mikäli olen luke-
nut — ja tarvitsematta kiittää itseäni, osaan lukea —
no — pane kädet kauniisti ristiin ja lue isämeitäsi —
tiedäthän, kuka isäsi on vienyt — hän nukkuu hyvässä
turvassa, missä nukkuu, senhän kai tiedät — mutta nyt
sinä olet »Satamapäällikkö ja Luotsikonttorissa» — ja
niin me käännämme lehteä ja aloitamme uuden luvun,
ja kautta kunniani, emme lue pitemmältä Jobin kirjaa
täällä iltana.»

Tuntui helpottavan, kun Prosgaard jutteli. Maijan täytyi melkein nauraa.

»Niin, ja sitten otamme valaistuksen myötä», sanoi Prosgaard tarttuen läkkipalaseen, »se loistaa kuin lika lyhdyssä».

Ja Prosgaard katosi läkkipalasin voin, paksu suu hymyssä.

Maija luki isämeidän hitaasti ja puoliääneen. Sitten hän ajatteli vähäsen, mitä Prosgaard oli sanonut, että isä nukkui hyvässä turvassa. Ja sitten hän nukkui.

Mally täti oli lähettänyt sanan, ettei hän voinut tulla, koska hänellä oli korvasärkyä — ja se oli hauskaa, niin, ei se, että hänellä oli korvasärkyä, vaan ettei hän tullut.

Sillä Maija pelkäsi Mally tätiä. Hän oli varmaankin hirveän hieno, ja ehkä hän muistutti isoäitiäkin. Niin, ikäänkuin sisältäpäin. Muuten Maija pelkäsi hänen lapsiaan, Akselia ja Magnaa. Sillä kuka tiesi, millaisia vesoja ne olivat.

Sitten sanoi isoäiti: »Pankaa päällemme, Prosgaard, ja lähtekää lapsen kanssa sukulaisiin — täytyyhän heidän nähdä hänet — Mallyn ja Hoppe tädin ja Nikolai sedän ja Wahlbomien luo, mutta menkää ensin Mallyn luo.»

»Luonnollisesti», sanoi Prosgaard, »ensin rouvat ja sitten laivurimatamit.»

Prosgaardilla oli yllään paksu vanha nukkasilkkihaippa; hän muistutti virtahepoa ja piti päässään lakkia, jossa oli korvalaput.

»Ensin on meidän pakko mennä Mally-rouvan luo», sanoi Prosgaard, »mutta sitten me pidämme lystiä, sitten ei ole mitään siunaaman arvoaskelia, vaan menemme sinne minne kana potkaisee.»

»Hänellä on hieno asunto, kuten huomaat», jatkoi Prosgaard, kun he nousivat Mally-rouvan asunnon portaita,

»kultaa seinillä ja maalattuja kukkasia katossa, ja silkkiä tuolien päällä — mutta mitä se kaikki auttaa, hän tekee niinkuin sinä eilen illalla — lukee liian ahkerasti Jobin kirjaa».

»Millä lailla?»

»Ohoo, hänen mielestään varmaankin Herra olisi voinut antaa hänelle vielä enemmän silkkipäällistuoleja, luulemma.» Prosgaard soitti rajusti kelloa.

»Olkaa hyvä, rouva on luultavasti peräkamarissa.»

»Nyt meidän pitää olla hienoja», sopotti Prosgaard ja astui kovin kankeana hienon salin läpi, sukelsi oviverhon alta ja vielä yhden huoneen kautta. Peräkamarissa loikoi Mally-täti sohvalla.

»Kah, vai siinä te olette», sanoi Mally-täti. Hänellä oli yllään vaaleansininen aamupuku.

»Vai tämä nyt on Maija», jatkoi Mally-täti, »no voi ihmettä, kuinka terveen näköinen sinä olet, lapsi! Sinä et ole kenenkään meidän näköinen, sinä olet isäsi sukuun — ja nehän olivat sellaisia jättiläisiä — oh niin, tässä minä makaan, Prosgaard, korvasäryssä — sietämättömiä tuskia, Prosgaard.»

Prosgaard ehdotti lämmintä maitoa korvan sisään. Mutta Mally täti sanoi kaihtaen: »Hyi, Prosgaard, teidän epähienoja neuvojanne — luulenpa melkein, että saatte mennä, minä — minä olen liian surkeassa tilassa — enkö olekin surkean näköinen Prosgaard?»

»No se on varmaa», sanoi Prosgaard.

Mally-täti viittoi molemmin käsin: »Menkää, menkää vaan — hauska oli nähdä sinua, lapsi — vaikka et muistutakaan ketään meistä — hyvästi — hyvästi!»

Ei, tuollainen ei ollut kukaan pohjolassa — hänhän sanoi ihan suoraan, että heidän piti lähteä.

»En ole koskaan niin iloinen, ettei minulla ole rahaa, kuin silloin, kun tulen Mally-rouvan luota», sanoi Prosgaard; »silloin minä olen niin huikean iloinen vanhasta nukkasilkkivaipastani. Se on vain rahan syy, ja se on saanut tuon kaiken aikaan, hän oli kylläkin vaatimaton ollessaan kotona »Satamapäällikkö ja Luotsikonttorissa.»

Niin, kyllä se Maijasta oli kovin kummallista — mutta sittenkin hän olisi mielellään omistanut jonkun verran rahaa — hän olisi esim. silloin voinut matkustaa takaisin pohjolaan!

»Ja sitten me pyörähdämme yksin tein Hoppe-tädin luona», sanoi Prosgaard, »tuolla näenkin hänet ikkunassa».

Siellä näkyivät kukkaruukkujen välistä pulloposkiset kasvot, se oli Hoppe-täti, isoisän sisko.

Hoppe-tädin asunto muistutti isoisän salia, mutta se oli ikäänkuin valoisampi ja keveämpi. Ikkunoista näki suoraan alas torielämään. Ja Hoppe-täti puhui taukoamatta, ja ilme oli aivan isoisän. Hänellä oli joka puolella valokuvia kaikista lapsistaan.

»Tuossa on Simon, hän asuu Riassa — tuo on Andreas, hän on Honolulussa — tuo on Nikolai, hän palvelee tässä alakerran puodissa — tämä on Augusta, hän asuu Kööpenhaminassa, ja tämä Mia aina Haaparannassa asti, ja tässä minä vaimoparka istun ja ikävöin —»

»Ikävöitkö sinä, Hoppe-täti?» sanoi Maija innostuen.

»Tokko ikävöin?» sanoi Hoppe-täti. Ja älä ihmettä, samassa täytyivät silmät kyynelillä,

Sitten heille tarjottiin makeata viiniä ja leivoksia. »Sinusta minä pidän», sanoi Hoppe-täti Maijalle, »sinä muistutat jotakin hirveän raikasta, mutta minä en nyt voi muistaa mitä.» —

»Hoppe-täti on aika rehti», sanoi Prosgaard, kun he olivat alhaalla kadulla jälleen, »mutta älä vain kerro hänelle mitään, sillä silloin se on tuu tuu — tuu tuu — koko maailman äärissä.» Prosgaard pani molemmat kätensä suunsa eteen ikäänkuin torveksi ja puhalsi kaikkiin neljään ilmansuuntaan.

Sitten he olivat Nikolai-sedän luona. Hän oli Hoppe-tädin poika, ja hänkin oli pulleaposkinen ja punainen kuin täti, ja hänellä oli kuusi pulleaposkista lasta. Kaikki kuusi töllistelivät Maijaa ja Maija töllisti heitä takaisin.

»Joka kolmas sunnuntai tulee koko roikka »Satamapäällikkö ja Luotsikonttorfin», sanoi Prosgaard. »Voit jo ennakolta iloita siitä — mutta nyt on päivällisaika, niin että jätämme Wahlbomit ja minun sisareni toiseen kertaan.»

Päivällislevon aikana Maija kirjoitti päiväkirjaan kylmässä huoneessaan:

Nyt olemme olleet vierailulla kolmessa paikassa. Pidin enimmin Hoppe-tädistä, sillä hän ikävöi lapsiansa kuten minä ikävöin isää. Hänelle nousivat kyyneleet silmiin, ja silloin minä näin, että hän ikävöi. Olen iloinen, että voin kirjoittaa kaikki päiväkirjaan, ja sitä ei kukaan tässä elämässä saa nähdä. Mutta luulen, että Nille-tätikin tuntee olevansa yksin. Ja hän on varmaan ikivanha, ja se on ikäänkuin niin kovin surullista. Ylihuomenna minä saan mennä kouluun — oikein pelottaa,

Sehän oli niin kummallista, ettei tässä kaupungissa juuri koskaan paistanut päivä. Kuten esim. tänään. Harmaa ja raskas ilma, eikä edes lunta. Ei ollut koskaan oikein raitis, niinkuin pohjolassa, mutta kyllähän sen ymmärsikin, sillä missään ei ollut sellaista.

Maija oli puhdistanut ovenripoja eilen. Ei se ollut hullumpaa, kun hän sai ne oikein kiiltäviksi. Prosgaard oli näyttänyt hänelle, miten hänen tuli tehdä. Mutta siitä hän pani päänsä pantiksi, että kutomaan he eivät häntä enää saisi — sillä koska isoäiti oli sellainen, niin —

Sitten he olivat olleet kirkossa — kirkkokin oli kauniimpi kotona pohjolassa. Ikäänkuin valoisampi. He olivat istuneet vanhassa kirkonpenkissä korkeilla nahkatuoleilla, isoisä ja isoäiti ja Nille-täti. Maija yritti hiukan rukoilla Jumalaa, mutta tuntui kuin hän olisi ollut niin kaukana. Isoisä lauloi niin kummallisesti ja vapi-sevalla äänellä kirkossa, se ei ollut ollenkaan kaunista.

Heidän kotiin tultuaan oli molemmissa huoneissa hauska ja lämmin. Hyasintinhajua ja suitsutuksenhajua, ja häränpaisti tuoksui keittiöstä. Isoisä pisti enemmän koivuhalkoja takkaan, ja sitten tuoksui vielä tuohellekin. Vims tuli esiin takan alta ja haukotteli ja venytteli itseään lattiamatolla. Eikä isoäidillä ja

Nille-tädillä ollut neulomuksiansa, jotka heillä muuten aina oli, vaan lumivalkoiset nenäliinat kädessä. He lukivat hartauskirjaa silmälasit nenällä. Ja isoisä katsoi lämpömittaria ikkunan ulkopuolella ja sanoi, että oli kylmä, ja pisti vielä enemmän koivuhalkoja takkaan.

Ulkona alkoi hiljalleen sataa lunta. Sitten tuntui kuin olisi ollut vieläkin äänettömämpää sisällä. Ainoa ääni oli isoäidin hartauskirjan lehtien rapina hänen kääntäessään niitä.

Isoäiti oli antanut Maijalle kirjan luettavaksi. Englantilaisen kirjan pienestä tytöstä, joka oli aina niin kauhean kiltti. Ja joka puhui niin säädyllisesti läpi koko kirjan. —

Äh sentään — eivät ne päivällisvieraatkaan tulleet koskaan.

No, tuossa tuli Hoppe-täti. Kansivakka ja sukankuudin ja lyhty kerallansa, että näkisi mennä kotiin illalla, sekä palvelustyttö. Hoppe-täti oli hymyilevä ja lempeä kasvoiltansa ja istui keskellä sohvaa ja puheli taukoamatta.

Oli niin hauskaa, kun joku puhui. Ja tuossa tuli Nikolai-setä ja Adla-täti ja kaikki heidän lapsensa. Pojat olivat kamalan lyhyttukkaiset ja kumarsivat niin, että olivat ihan kaksin kerroin, isoisälle ja isoäidille, ja pikkutyötöt niiasivat syvään. Sitten he kaikki kääntyivät ympäri ja katsoivat Maijaan.

»Jäätkö sinä tänne ainiaaksi?» kysyi isoin tytöistä.

»Ky-l-l-ä.»

Kuinka kummallista!

»Oliko se sinun isäsi, joka hukkuu?» uteli toinen ty-
töistä.

»Oli.»

»Se on kai ilkeätä, kun isä hukkuu», sanoi hän
taas.

Tuossa tuli Mally-täti Akselin ja Magnan kanssa. Mally-
tädin mies oli ollut rikas kauppias ja kuollut monta
vuotta sitten. Magna oli pitkä, hänellä oli vaalea tuu-
hea tukka ja vakava suu, ja Aksel oli harmaan kalpea,
sileä hiuksiltaan, jotka olivat jaetut kahtia edestä, ja
hänellä oli punainen kaulaliina.

»Päivää, päivää!» — Mally-täti lakaisi pitkällä laahuk-
sella lattiata, »kuinka hauska nähdä teitä kaikkia — voi
noita pitkiä, ikäviä pyhäpäiviä kotona!»

»Kuinka raikkaan näköinen hän on, tuo lapsi», sanoi sit-
ten Mally-täti ja viittasi kädellään Maijaa kohden —
»on melkein kiellettyä olla noin punaposkinen — katso-
kaa minun harmaankalpeita lapsiani.»

Kun Maija vain uskaltaisi puhua Magnalle! Sillä hän
piti tästä niin paljon, koska hän oli niin vakava. Hän
oli jo käynyt rippikoulun ja hänellä oli tukka kääritty
ylös.

Voi ihmettä, siinä hän tuli Maijan luokse, voi onne-
tonta, kuinka kainostutti!

»Kummallista, että me olemme serkkuja emmekä
tunne toisiamme», sanoi Magna.

Kuinka hauskaa oli, että hän ikäänkuin oli niin varma
— ja niin rauhallinen.

»Viihdytkö täällä?» kysyi hän jälleen. Hän istui hy-
vin suorana ja katsoi Maijaa suoraan silmiin.

Maija heitti häneen salamannopean silmäyksen. Oi, jospa hän rohkenisi sanoa miten hän ikävöi. Että hän oli kuolla ikävästä.

Mutta hän ei voinut sanoa ainoatakaan sanaa, vaan käänsi päänsä nopeasti toisaalle ja katseli ulos ikkunasta, koska tunsu, että kyyneleet juoksivat pitkin poskia.

Sillä Magna ei saanut nähdä, että hän itki. Ei, hän ei saanut — hän ei saanut. —

»Sinun pitää tulla usein minun luokseni», sanoi Magna.

»Kyllä» — se tuli syvältä kurkusta, mutta Maija ei kääntynyt ympäri, tuijotti vain suoraan ulos ikkunasta isoa saarnipuuta kohden. Hänen suunsa vaiheilla vä-
rähteli niin, ettei hän saanut pysymään huuliaan hiljaa.

»Tule huomenna», kuuli hän sitten Magnan äänen takanansa.

»Kyllä».

»Lupaa se varmasti.»

»Kyllä — voit uskoa —».

Ei, nyt hänen täytyi kääntyä ympäri ja katsoa Magnaan — ja Magna oli edelleen yhtä vakava.

»Älä itke», sanoi hän ripeästi. Ja sitten hän kääntyi toisaalle ja alkoi puhella muiden kanssa.

Oi, Magna oli ihana. Oi, kuinka Maija piti hänestä. Eniten kaikista näistä ihmisistä. Oi, jospa hän voisi kertoa hänellekin, että hän ikävöi niin — niin rajattomasti.

Uusia vieraita saapui: Wahlbomin setä ja täti. Wahlbomin tädillä oli haus kannaköinen pieni nykerönenä ja päässä myssy, josta riippui lankakiehkuroita ympäri koko kasvojen. Wahlbomin sedällä oli iso vatsa, jonka

päällä riippuvat kultaketjut heiluivat hänen nauraessaan; heidän poikansa oli Michal-serkku, ja hän toi nuotteja muassaan, ja hänellä oli pitkä kaula, ja hän oli jo aika vanha, varmaankin yhdeksäntoista ikäinen.

Mutta Maija ei huomannut ketään muita ihmisiä kuin Magnan. Nyt hän ei ikävöinyt ainoastaan pohjolaa, vaan myöskin päästä puhelemaan Magnan kanssa.

Sitten juotiin portviiniä vanhanaikaisista lasista ja syötiin kullankeltaisia voileivoksia. Ja kaikki puhuivat pistävästä pohjoistuulesta, joka tänään puhalsi. Kun isoisa vain kuuli mainittavankin pohjoistuulen, pisti hän salaa koivukalikan jälleen takkaan.

Sitten tuli Prosgaard sisään heleänpunaisena naamalansa ja kuiskasi jotakin isoäidille, ja isoäiti nousi, niiasi joka taholle ja sanoi: »Tehkää hyvin!»

— Kylläpä sattui, Maija sai istua Magnan vieressä.

Joku arveli, että he olivat samannäköisiä — mutta se oli mahdotonta. Sillä Magnahan oli suurenmoisen kaunis. Jo senkin puolesta, että hän piti päättään niin pystyssä. Hän oli niin hienon näköinen.

Niinpä he sitten kaikki istuivat ahtaalle sullottuina pienessä ruokasalissa ja söivät häränpaistia leikkelepapujen ja runsaan hillon kera ja omenakakkua, johon kuului paksu kastike, sekä joivat punaviiniä ja sherryä.

»Kippis», sanoi Magna Maijalle. Kyllä se Magna oli ihana.

Sitten kilistivät kaikki toisetkin Maijan kanssa, toivottaen hänet tervetulleeksi.

»Tuo lapsi muistuttaa koko ajan jotakin hyvin raikasta», sanoi Hoppe-täti jälleen, »luulenpa melkein minua

itseäni lapsena ollessani ja juoksennellessani avopäin ylhäällä kotikukkuloilla niin länsituulessa kuin kauniilla säällä ja kahlatessani puolukkakankaiden halki — kippis, länsituuli!» — ja hän nyökkäsi Maijalle.

Sitten he kaikki siirtyivät ulos pienestä ruokasalista. Ja sitten täytyi taas kaikkien vanhojen nukkua, luonnollisesti. Mutta pitkä Michal-serkku vei Magnan kanssaan erääseen nurkkaan — inhoittava poika — valloittaa Magnan ilman muuta aivan itsellensä. Istuutui häntä vastapäätä ja kuiskutteli, kuiskutteli.

Mutta ruokasalissa tuuletti ja liehui Prosgaard, sillä siellä tuli lasten olla. Kaikkien Nikolai-sedän lasten, jotka olivat: Sussi, Emma, Dagny, Jon Peder, Fritz ja Pikku-Nikolai.

»Äh, mitä me teemme?» sanoi Emma.

»Niin, inhoittavaa on istua täällä ruokasalissa niin hirveän hiljaa», sanoi Dagny,

»Minäpä tiedän», sanoi Jon Peder.

»No sano!»

»Säikäytetään Nille-tätiä.»

»Oletko hullu — miten sitten?»

»Mennään salaa hänen ikkunansa alle — ja sitten rummutamme kauheasti ikkunaruutuun — ja sitten juostaan karkuun.»

»Ei», sanoi Fritz, »nau'utaan ennen niinkuin kissat hänen ovensa takana ja raapitaan ovea — ja sitten hän luulee, että se on kissa — ja sitten hän suuttuu ja on niin hupsu.»

»Tule sinä mukaan», sanoivat he Maijalle. He olivat jo eteisessä ja kuiskasivat ovesta sisään.

»Etkö tahdo?» Kysyjä oli perin kummastunut. »Se on niin hirmuisen hassua, niin teemme aina..»

»En, se on häpeällistä.»

»Hän on hullu», sanoi Jon Peder.

»Kas, Nille-täti on niin vanha — se on niin surullista, monta kertaa — että hän on vanha, tarkoitan.»

»Höh, kuinka sinä olet pyhä», sanoi Sussi.

»Ei, en ole ollenkaan pyhä — mutta voi, kun te ette ymmärrä, mitä minä tarkoitan.»

»Ei, kuuleppas, sitä ei ymmärrä kukaan.» —

»Olisiko teistä sitten hauskaa tulla säilytetyksi — mitä sitten hänestä, joka on vanha.»

»Sinä laulat puhuessasi», sanoi Pikku-Nikolai.

»Te pyöritätte ärriänne», sanoi Maija.

»Kylläpä sinä olet hassu», sanoi Sussi.

Tuossa tulivat Magna ja Michal-serkku ovesa, he siristivät silmiänsä tulta kohden, istuttuansa pimeässä salissa. Ja siinä oli Prosgaard, joka toi pussissa nappulapelin vasaroinen heidän pelattavakseen.

»Aletaanko täällä nappulapeliä?» sanoi Michal-serkku, kohauttaen olkapäitään aivan kuin ikävästyen, »sellainen sopii vain lapsekkaille sieluille, Magna.»

»Tekee paha kuulla tädin yskivän», mutisi Prosgaard tarjoilupöydän luona.

»Enkö saa nähdä huonettasi?» sanoi Magna ja katsoi Maijaan.

Jopa tuo Magna oli mukava. Kyllä hän huoneen sai nähdä ja ihan paikalla.

»Mutta voi hyväinen aika, kuinka kylmä täällä on», sanoi Magna. — »Maren, Maren, pankaa tulta uuniin.»

»Kuinka uskallat?» sanoi Maija.

»Miten niin?»

»Isoäiti ei pidä siitä.»

»Tiedätkös mitä.» Maren happamine naamoineen toi pilkepuita Magnan istuessa uunin luokse ja asettaessa jalkansa kiiltonahkakenkineen ristiin ylös pienelle uuninreunustalle. — »Tässä me istumme mukavasti.»

Voi sentään — miten mukavasti Magna asetti jalkansakin — valo loimusi uuninsuusta pitkin hänen ieninkiään ja tuuheata, vaaleata tukkaa — voi Kiinan keisari, minkälainen tukka hänellä oli — ja hän oli Maijan serkku — ettei kukaan ollut kertonut Maijalle aikaisemmin, että Magna oli niin ihana! —

Ja Magna kertoi niin hauskasti koulusta ja kaikista opettajista, mikä oli mukava ja mikä ei ollut mukava — hän oli lopettanut keskikoulun kesällä — nyt hän kävi kimnaasia — hänestä tulisi ylioppilas kolmen vuoden perästä — ja sitten hän sanoi äkkiä ilman mitään johdantoa:

»Michal-serkku on inhoittava, etkö usko.»

Kyllä, kun kerran Magna sanoi niin, kyllä hän oli.

»Koppava nulikka», alkoi Magna jälleen, mutta sitten hän ei sanonut enempää, istui vaan ja tuijotti tuleen.

Jospa Maija uskaltaisi kertoa Magnalle, kuinka hän ikävöi — isää ja kaikkea.

»Ikävöitkö pohjolaan?» sanoi silloin Magna yhtä odottamatta kuin oli puhunut Michalista.

»Kyllä» — ja samassa Maija puuskutti ja itki aivan katketakseen, kääntyi pois päin tulesta ja nojasi käsin tuolinselkää vasten.

Samassa oli Magna polvillaan lattialla hänen edessään pitäen häntä vyötäisiltä. »Jopa sinä itket», sanoi hän hiljaa.

»Niin, sinä et ymmärrä — ei kukaan ymmärrä» — nyyhkytti Maija — »ei kukaan — ei kukaan — sillä minä ikävöin niin kauheasti — ja sitten siellä ei ole yhtään mitään, siellä pohjolassa, mitä voisin ikävöidä — uuh — uuh — ja täällä on niin äänetöntä ja kummallista ja isoäiti — uuh — uuh.»

Sitten kuului Magnan ääni hiljaa ja vakavana:

»Kuule nyt, Maijaseni» — kuinka ihanaa oli, kun hän sanoi 'Maijaseni' — »nyt sinä et saa itkeä enää — sillä nythän olet saanut minut.»

»Ni-ih.»

»Kun alat muistella kaikkea surullista», kuiskasi Magna, »niin sinun täytyy heti ajatella: mutta minullahan on Magna.»

»Ni-ih», nikotti Maija.

»Kun ikävöit kauheasti, täytyy sinun tulla minun luokseni», kuiskasi Magna taas, — »sillä — sillä minäkin tiedän, mitä ikävöiminen on.»

»Mitä sinä sitten ikävöit?» nyyhkytti Maija.

Tuli hetken vaitiolo.

»Kenties kerron sen sinulle toisen kerran.»

He jäivät istumaan siihen pitkäksi aikaa takkatulen leimutessa ja räiskähdellessä, punertuessa, hiipuessa ja sammuessa.

Maija valvoi kauan sinä iltana. Mutta hän ei ajatellut pohjolaa eikä isää eikä kaikkea tuota, jota hänen oli tapa miettiä valvoessaan. Sillä hän ajatteli Magnaa.

Se olikin niin ihmeellistä. Että Magna jutteli niin mukavasti hänelle, ja että hän oli sanonut pitävänsä Majasta. Se tapahtui silloin, kun hän oli lähdössä ja pani kalosseja jalkaansa: »Minä pidän sinusta, näetkös» — sanoi hän — ja sitten hän oli nytkäyttänyt niskojaan Sussin ja Dagnyn puoleen ja kuiskannut uudelleen — »sinä olet niin erilainen kuin nuo tuolla».

Jospa hän voisi mennä hänen luokseen huomenna — mutta se ei kai käynyt laatuun — se oli kai liian pian.

Hyi, inhoittavaa oli käydä koulua.

Kun Maija ja Andreas lukivat neiti Simonsenin johdolla pohjolassa, oli Maija usein toivonut, että hän olisi saanut käydä koulua kuten toiset lapset, joista kuuli kerrottavan. Sillä hän luuli sitä niin paljon hauskemaksi.

Mutta kissa vieköön, jos se oli hitustakaan hauskaa. Sekin, että ne nauroivat niin kovasti, kun Maija puhui pohjoista murretta. Ja sitten ne nauroivat hänen esiinlalleenkin.

Ei hän edes ollut niin pitkällä kuin toiset. Eikä hän ollut lukenut samoja kirjojakaan.

Monesti hän ei ymmärtänyt, mitä opettajat sanoivat — varsinkin eräs, jolla oli silmälasit ja joka puhui niin kauhean nopeasti! Entä saksan kielioppi sitten!

Sitten nauroivat kaikki, kun tuli jotakin, jota Maija ei ymmärtänyt.

Pikkutyttöistä toiset kyllä olivat mukavia — Sussi ja Dagny olivat samalla luokalla, mutta he olivat melkein pahimpia. Sillä he tekivät kiusaa.

Ja sitten hänellä oli niin paljon läksyjä. Nyt oli varmaankin yhdessä päivässä enemmän läksyjä kuin mitä neiti Simonsen antoi koko viikkoon. Hän ei vain jaksanut lukea tuota kaikkea. Kotona pohjo-

lassa alkoi aina otsaa kivistää, kun hän istui kauan lukemassa.

Ja silloin sanoi isä:

»Heitä pois kirja ja juokse ulos, pienokainen!»

Ei ollut siis ollenkaan niin tarpeellista lukea niin kauheasti — ei yhtään.

Maija ei uskonut, että hän viitsisikään.

Ja hän oli kovin punainen poskiltaan juostessaan kotiin »Satamapäällikkö ja Luotsikonttoriin».

»No», sanoi isoisa päivällispöydässä, syödessään lipeäkalaa, silmälasit työnnettyinä ylös otsalle, ja sulatun voin valuessa leukaa pitkin, »no, Tipsukka — eikö ollut koulussa hauskaa?»

»E—ei.»

»Oletkos kuullut kummempaa — totta kai siitä hauskaa tulee.»

Syvä hiljaisuus.

»Miksi sinä et syö?» Isoäiti näin kysyi.

»Minä en osaa syödä lipeäkalaa.»

»Vai niin.» Isoäiti katsoi hyvin tuikeasti.

»Meillä ei ollut koskaan lipeäkalaa kotona.»

»Vai niin», sanoi isoäiti taas.

»Isäkään ei syönyt lipeäkalaa.»

»Tekipä hän mitä tahansa», sanoi isoäiti, »mutta sinä syöt sitä nyt».

Jälleen syvä hiljaisuus parin kolmen minuutin ajan. Maija söi perunoita ja sulattua voita. Lipeäkala oli työnnetty lautasen toiseen laitaan.

»No», sanoi isoäiti, »et liikahda pöydästä, ennenkuin kaikki on syöty».

»Lipeäkala on parasta ruokaa, mitä tiedän, Tipsukka», sanoi isoisa hymyillen pöydän päästä.

Jälkiruuaksi tuli ranskanleipävanukasta mehukastikkeen kera. — Maija istui lipeäkalansa takana.

Hän pani vaikka päänsä pantiksi, ettei söisi sitä.

Kun toiset nousivat pöydästä, aikoi isoäiti istua vahtimaan, että lipeäkala tuli syödyksi.

»No siinä nyt ei ole mitään järkeä», sanoi Prosgaard, »että rouva kadottaa hyvät päivällisunensa tuon takia — kyllä minä tästä pähkinästä selviän — menkää te sisään nukkumaan, rouva.»

»Niin, Prosgaard, ellei hän sitä nyt syö, on se annettava hänelle uudestaan illaksi ja huomenna aamiaiseksi — sen minä sain oppia vanhempieni kodissa — ja se oli lisäksi ryynivelliä, ja olen kiittänyt Jumalaa useat kerat, että minun täytyi oppia sitä syömään.»

Isoäiti heilautti myssynsä nauhoja taaksepäin, kuten hän aina teki, kun oli kiihdyksissä ja posket punoittivat.

»Niin, niin kai», sanoi Prosgaard, »nukkukaa te vain, rouva . . .»

»Niskoittelusta minä en tahdo tietää mitään», sanoi isoäiti ja naputti sormellaan pöytään, »että sen tiedät».

Näin sanoen isoäiti purjehti mahtavana ulos huoneesta.

»Sulje silmät ja niele sukkelaan kaksi palaa», sanoi Prosgaard. »Nyt minä haen vanukasta.»

Samassa kun Prosgaard oli ulkona ovesta, sai Maija salamannopean päähänpiston. Koko lautasen sisältö lipeäkaloinen kaadettiin kiireimmiten suuren vanhan aikaisen mahonkisen astiakaapin taakse. Kun Pros-

gaard tuli jälleen sisään vanukkaan kera, istui Maija poskiltaan hiukan punaisempana kuin tavallista, mikä ei merkinnyt aivan vähän, ja lautanen ihan tyhjäksi nuoltuna.

»Siinäpä sukkela tyttö puhdasta tekemään», sanoi Prosgaard.

Mutta vanukas ei maistunut miltään. Ei, Maijan oli mahdoton syödä sitä loppuun. Kun Prosgaard meni ulos, tuijotti hän raskasta mahonkikaappia. Voi tässä maailmassa, kuinka hän katui. Kun hän jollakin keinoin saisi lipeäkalan käsiinsä taas. Mutta sehän oli tuiki mahdotonta — hän ei nähnyt jälkeäkään siitä, vaikka olisi kuinka kurkistellut.

Eikä hän uskaltanut sanoa sitä Prosgaardillekaan. Ei, sillä se olisi niin kauhean ilkeätä. Mutta voi sentään, jos joku joskus keksisi lipeäkalan tuolta kaapin takaa.

Maija katui niin kauheasti. Kunpa vain lipeäkala olisi tuossa lautasella vielä, söisi hän jokaikisen noka-reen.

Mutta ehkäpä hän saattoi nousta yöllä ja lakaista sen pois tuolta alta — pitkävartisella harjalla.

Koko iltapäivänä hän ei saanut rauhaa — kierteli lakkaamatta ruokasalin ympärillä, toisesta ovesta ulos, toisesta sisään.

»Täällä ei ole hyvin tuuletettu tänään», kuuli Maija äkkiä isoäidin sanovan arkihuoneesta, »minun nenääni haisee vieläkin se kala, Prosgaard.»

Prosgaard nuuski myös ilmaan ja pani vastalauseen, siitä ei hän ollut kuullut vielä koskaan, ettei hän muka tuulettanut.

»Vielä minulla nenäni sentään on tallella», sanoi isoäiti ylen jäykkäselkäisenä.

No voi taivasten tekijä, isoäiti haistoi lipeäkalan.

Kuinka tässä nyt kävisi. Maijan kämmenpuolet aivan hikosivat, niin kovasti hän pelkäsi. Ja nyt hänen piti lukea läksyjäkin.

Prosgaard sytytti lampun pienessä konttorissa. Sillä siellä oli isoäiti määrännyt hänet jukemaan.

Se oli pieni huone »Satamapäällikkö ja Luotsikonttorin» ja ruokasalin välissä. Isoisä ei tahtonut koskaan pidettäväksi ikkunoita auki siellä, niin että silloinkin, kun hän ei istunut sohvalla tupakkaa polttaen, leijaili siellä aina ikäänkuin sinertäviä tupakansavupilviä matalan katon rajassa. Ja sanomalehtiä oli kaikkialla, aina ijänikuisista kellastuneista, joiden päällä oli tupakanporoa, päivän uutisiin asti, jotka olivat sohvalla isoisän silmälasien kera. Prosgaard nimitti pikku huonetta »Kirjastoksi» — mutta siellä ei ollut muita kirjoja kuin almanakka. Sillä muita kirjoja ei isoisä lukenutkaan.

Seinällä riippui »Perustuslaki» tummissa mahonkikehyksissä, ja toisella seinällä oli Bernadotten kuningasperhe. Siellä ei ollut kierreutimiam; puutarhan sireenipensaat painuivat aivan ruutua vasten ulkoa pimeästä.

Huh, kaikki isoisän talon huoneet olivat jotenkin niin painostavia.

Viereisessä arkihuoneessa rapisteltiin sanomalehtiä, mutta muuten oli aivan äänetöntä.

»*Ich würde, du würdest, er würde* —»

Kun hän vain jollakin keinoin voisi toisistaan eroittaa *werden*'in ja *würden*'in.

Ei maksaisi vaivaa kysyäkään keltään tässä talossa, sillä ei kai kukaan osannut saksaa. Kerran kun hän pyysi Prosgaardia kääntämään jotakin itselleen saksasta, vastasi Prosgaard:

»Dobra, dobra malinka, se on ainoa vieras kieli, jota osaan, ja se on venettä, ja se merkitsee yhtä kuin: Päivää, päivää, tyttöseni — olen kuullut kerrottavan.»

Niin että Prosgaard ei osannut mitään.

Ei, tuota lipeäkalaa hän ei voinut unohtaa, hän ma kasi ja ajatteli sitä yhä edelleen senkin jälkeen, kun oli pannut illalla maata. Sillä sitä oli aika annos, koko lautasellinen.

Kukaties — kukaties hänen oli paras nousta nyt jälleen, kun talossa oli aivan äänetöntä ja kaikki nukkui-
vat, etsiä käsiinsä pitkävirtainen harja keittiöstä ja la-
kaista koko höskä rikkalapiolle ja sitten viimeiseksi
heittää kaikki tänne omaan uuniinsa.

Totta vieköön, niin hän tekisikin.

Sillä silloin ei tarvinnut yhdenkään ihmisen saada tietää asiasta enää. Kun ei vain Nille-täti, joka nukkui viereisessä huoneessa, heräisi — vaikka hänhän kuuli huonosti, Nille-täti. —

Mikä onni, että Prosgaard oli jättänyt läkkipalasen kynttilöineen ja tulitikkuneen Maijan huoneeseen illalla.

Huh, nyt hänen kaiketi täytyi se tehdä! Mutta se oli niin kauhean pelottavaakin. Oli pilkkopimeä ja kylmä ja kuomenhiljaisuus koko talossa.

Maija pisti jalat ulos sängystä — hui, kuinka häntä pe-
lotti. Nyt hän sai kynttilän sytytetyksi — se auttoi. Voi
hyväinen aika — nyt hän sattui töytäisemään tuolia —
Maija kuunteli jännitettyinä — ei ainoatakaan ääntä
Nille-tädin kamarista. Toiset eivät voineet kuulla mi-
tään, vaari ja isoäiti ja Prosgaard, sillä he nukkuivat

toisessa päässä taloa. Ja Maren nukkui palvelijanhuoneessa keittiön sivulla.

Muuta hän ei tarvinnut päälleen kuin yöpaidan sekä sukat. Voi ihme, miten tuo sydän löi! Hän ei varmaankaan koskaan ennen ollut kokenut mitään näin epämiellyttävää. —

Ja kuinka eteisen ovi narisi — vaikka Maija liikutti sitä niin hiljaa — ja kynttilä lekkui niin kauheasti vedossa, että se miltei sammui. Voi hyvänen aika sentään, kuinka pimeä ja kylmä siellä oli. —

Keittiön ovi aukeni oudon äänettömästi — mutta voi Kiinan keisari — nyt hyppäsi Vims alas tuolilta rautahellan kupeelta, jossa sen oli tapa nukkua — ja hän kun oli ihan unohtanut Vimsin — koko keittiön lattia tärähti, kun se hyppäsi alas — ja alkoi vinkua ja elämöidä ja hyppiä Maijaa vasten ja oli ikäänkuin hulluna ilosta, kun näki jonkun ihmisen tähän aikaan yöstä. Kello oli pian puoli yksi, sen hän näki kettiön kellosta.

Voi tuota ikävää Vimsiä. — Maija taputti sitä ja kuis-kasi sille ja osoitti tuolia, että sen oli mentävä kiltisti siihen nukkumaan takaisin. Kaukana siitä — Vims hyppeli ja reutoi hänen ympärillään ja puri hänen yöpaitaansa — oikeastaan ei se ollut milloinkaan ollut noin hupainen.

Tuosta hän sai käsiinsä pitkän varsiharjan, ja sitten piti Vimsin tietenkin käydä siihen kiinni eikä se tahtonut ollenkaan hellittää. Kun Maija kiskoi hiukan kovemmin varsiharjaa, saadakseen sen pois Vimsin hampaista, niin älä ihmettä, Vims alkoi haukkua. Se oli vain pienen pieni haukahdus, mutta sittenkin. —

Voi onnetonta! Ja miten häntä palelikin. Hän teki nopsan päätöksen. Vims sai tulla mukaan sisään, muuten se raapisi ovea, ja silloin Maren varmasti heräisi. Se vain oli merkillistä, ettei hän ollut kuullut, kun Vims haukkui.

Hiljaa Maija hiipi ruokasaliin. Siellä ei ollut yhtä kylmä kuin keittiössä. Maija asetti kynttilän lattialle, paneutui pitkäkseen maahan ja kurkisti kaapin alle. Totta totisesti, siinä oli koko höskä. Voi taivas, kuinka paljon lipeäkalaa siellä oli. Siellä oli koko kasa.

Silloin keksi Vimskin, että kaapin alla oli jotakin erinomaista. Pisti kuononsa sen alle, päristeli ja raapi ja piti hirveätä melua.

Voi tuota julmaa Vimsiä!

Kas nyt hän sai sen työnnettyksi hiukan syrjään ja alkoi lakaista kaapin alustaa. Kuinka hän ponnisteli! Sillä harja oli liian iso ahtaaseen tilaan. Vain pari kalakokkarettä hän sai vedetyksi esille. Vims nuuski kauheasti kalaa — ja sitten se taas haukkui.

Silloin Maija melkein purskahti itkemään. —
inhoittava Vims!

Jälleen hän yritti harjalla ja jälleen sai pari — kolme lipeäkalan kappaletta esiin. Hän lakaisi ne tarkkaan lapiolle ja heitti uuniin.

Voi onnetonta, hän ei varmaankaan ikinä saisi kaikkea korjatuksi. Ja kuinka häntä palelikin!

Sitten hän työnsi käsivartensa kaapin alle: oikeastaan hän sai sen paremmin ulos sillä lailla.

Siinä hän oli pitkin pituuttaan lattialla, käsivarret kokonaan kaapin alla, Vimsin raapiessa toisella puolen

kynttilä läkkipalasesa lekkui ja häilähteli tuolla lattialla kaikista Vimsin pyörähtelyistä. —

Voi! Kiinan keisari Paapelissa — mitä tuo oli — ovesa käytiin! Ja Nille-täti seiso i äkkiä keskellä huonetta.

Niin, tietysti se oli Nille-täti, vaikka Maija tuskin tuns i häntä entiseksi. Sillä tällä Nille-tädillä oli valkea tukka, ja muutenhan Nille-tädillä oli pikimusta tukka. Ja hänellä oli yöroi j ja iso huivi ympärillään. Ja kuinka kamalan kauhistuneelta hän näytti.

»Siunatkoon, lapsi! Mitä tämä on?» pääsi Nille-tädin huuilta.

»Voi kauheaa — Nille-täti — kuulitko sinä?»

»Kuulinko muka? Minähän olen maannut kuulostellen hyvän aikaa kuin henkeni edestä — lapsi, lapsi, mitä tämä on, sanon minä?»

»Voi, Nille-täti — älä kerro kellekään, ole niin kiltti — sillä se on niin kauheata — niin kauheata. —

»Herrainen aika, lapsi.» —

»Niin, sillä se on lipeäkalaa, Nille-täti.» —

»Lipeäkalaa!» — Nille-täti oli kerrassaan mielipuolen näköinen.

»Niin, sehän on kaapin alla.» — Ja sitten täytyi Maijan itkeä. Paiskautui suoraan lattialle istumaan ja itki ääneen.

»Sinä kuljet unissasi lapsi», sanoi Nille-täti, »tule, mennään sänkyyn, sinä vilustut ja tulet sairaaksi tuossa puvussa.» —

»Ei, ei, minähän en syönyt sitä päivällisellä vaan kaadoin sen tänne taakse — ja nyt minä kadun niin hirveästi — ja sitten minä tahdoin ottaa sen pois taas

— voi, se on niin kauheata — ja isoäiti — voi, voi voi.» —

»Siunatkoon —»

»Oletko sinäkin vihainen, Nille-täti?»

»Herra jesta, mistä minä olisin vihainen?» —

— Voi, kuinka se teki hyvää, ettei Nille-täti ollut vihainen!

»Katso tänne, Nille-täti — laskeudu vain pitkäksesi lattialle, niin näet koko lipeäkalan.» —

»Miten voit ajatella, että minä pääsisin lattialle.»

»Se on niin helppoa — tee näin vaan.»

Ei, Nille-täti ei ihme kyllä halunnut lattialle.

»Mehän herätämme koko talon», sanoi Nille-täti tuskaisten huolestuneesti, — »nyt sinun täytyy tulla, lapsukainen — minä puhun huomenna Prosgaardille tästä, ei siinä ole mitään itkemistä — ellei sinulle satu suurempia itkun aiheita maailmassa, niin elämä kohtelee sinua lempeästi. Tule nyt.» —

Vims ajettiin hiljaa keittiöön, ja Nille-täti ja Maija liikkuvat äänettömästi arkihuoneen kautta takaisin makuukamareihinsa.

»Tämä on varmaan paha unta», sanoi Nille-täti, »en kuuna päivänä ole kummempaa kokenut, vaikka olen näin vanhaksi elänyt.»

Maija pantiin sänkyyn, ja Nille-täti peitteli häntä tottumattomin käsin. Silloin Maija tunsu vastustamatonta halua käydä Nille-tädin kaulaan, kun tämä oli niin kiltti, ja kun oli niin ihanaa, ettei hänen tarvinnut enää olla niin yksin tässä pimeässä, kylmässä yössä.

Ei, ei hän varmaankaan uskaltanut käydä häntä kaulaan — voi ihme, nyt hän sen jo teki.

»Soh, soh», sanoi Nille-täti ja koetti irtautua. Mutta Maija piti kiinni kauan aikaa.

»Päästä minut, lapsi», sanoi Nille-täti, »melkein vilustumme kumpainenkin tällä lailla». Vieläkin peitteli Nille-täti vähäsen Maijaa.

»Nämä mokomat yöpaidat kelpaavat sittenkin johonkin», mumisi hän, »minä en ole niitä milloinkaan sietänyt — minun aikanani käytettiin säädyllyisiä yöroijyjä — mutta ellei sinulla olisi ollut tuota pitkää hökötystä, niin olisit nyt kangistunut kuoliaaksi».

Nille-tädin oli täytynyt aikaisin aamulla kertoa Prosgaardille kaikki. Sillä aamiaispöydässä sanoi isoäiti:

»Eikö Vims haukkunut yöllä? Minusta tuntui kuin talossa olisi ollut niin rauhatonta.»

»Niin, minä olen niin äkäinen tuolle kauppias Nilsenin koiralle, joka juoksentelee täällä iltaisin», sanoi Prosgaard, mutta samassa hän vilkutti silmää niin hassunkurisesti.

No nyt Prosgaard sen tiesi!

Sitten Maija koetti kurkistaa kaapin alle. Lipeäkalkakasa oli poissa. Samassa tuntui kokonaan helpottavan.

Ihmeellistä, miten kiltti Nille-täti pohjaltaan oli, niin oudon näköinen kuin olikin.

Vaikka istuessaan sohvassa tuolla lailla ja kutoessaan sukkaa hän oli melkein kauniskin.

Voi, kuinka Maija tahtoi olla kiltti Nille-tädille. Niin, hän tahtoi muistaa tämän aina — aina — aina. —

Totta viekoon, kyllä oli ikävä vaarin ja isoäidin luona. Siellä oli niin yksitoikkoista. Toinen päivä oli ihan toisensa kaltainen.

Voi sentään — jospa hänellä olisi ollut hevosensa pohjolasta ja olisi saanut tehdä ratsastusmatkoja — kuten ennen kotona. Hajareisin hevosen selässä ja sitten hui-
maavaa nelistä. —

Voi viime kertaakin, jolloin hän oli ratsastanut, kuinka se oli ollut hauskaa. Häneltä oli pudonnut hattu, sillä tuuli niin armottomasti — niin, juuri tuolla kertaa, hevonen hyppäsi ojan yli.

Maijan täytyi nauraa sitä ajatellessaankin.

Siellä pohjolassa ei kukaan koskaan pelännyt mitään.

Sillä minkä näköisiä olivatkaan isoäiti ja Nille-täti olleet eilispäivänä, kun hän kiinnitti kiikun vanhaan puuhun. He olivat lyöneet ruutuun ja kirkuneet, ja Maren tuli lentäen ulos — Prosgaard ja isoisä olivat kaupungilla — ja koko tuo hälinä vain siksi, että hän kiikkui vähän korkeammalle. Niin, lensihän se aika korkealle. Isoäiti sanoi sitten, että Maija oli liehunut puiden latvoissa asti — jospa hän olisikin ollut niin korkealla, mutta sitä hän ei ollutkaan.

Sitten isoäiti torui myös kovasti, johon Maija vastasi:
»Hui, hai!» —

Ja siitä isoäiti närkeästy äärettömästi eikä puhunut hänelle mitään koko päivänä, vaan istui ainoastaan ja ahersi kutimineen hirmuisen terävin silmin.

Hyi, se oli niin inhoittavaa, että —.

Muuten oli isoäiti alkanut kirjoitella tavattoman ahkerasti viime aikoina. Maija ei ollut milloinkaan nähnyt hänen kirjoittavan ennen, mutta nyt oli salkku punaisine imupapereineen pyöreällä sohvapöydällä, ja isoäiti istui sohvassansa kaikkien perhevalokuvien alla, kaksi paria silmälasia suurella nenällänsä, ja kirjoitti kirjoittamistaan.

Väliin hän pyyhki pitkät matkat siitä, mitä oli kirjoittanut, ja sitten hän kirjoitti jälleen.

»Herra tietää, mitä uusia kappaleita nyt ilmestyy Tuomarien kirjaan», sanoi Prosgaard.

— — — Eipä siksi, saihan isoäiti kirjoitella hänen puolestaan — hänen ei kuitenkaan koskaan ollut tuleminen isoäitiä lähelle. Tämä oli vain etäinen ja suuri — ja paha.

Maijahan ei voinut aavistaakaan, että isoäiti kirjoitti hänestä, luonnollisesti. Mutta äläpäs, kerran kahvipöydässä, juuri kun Vims oli saanut kermaa teevadilla, kuten se sai kahvia juotaessa, veti isoäiti kaksi paperiarkkia suuresta ompelupussistaan.

»Niin, minä nyt olen vanhan kansan ihmisiä», alkoi isoäiti.

Huh, kun isoäiti aloitti tuolla tapaa, niin seurasi aina jotakin ilkeätä.

— sen ajan, jolloin, jokaisella ihmisellä oli velvollisuutensa kaikkia päivän aikoja kohti. Minua vai-

vaa nähdä Maijan, tuon pitkän tyttölapsen, kulkevan täällä ovia paiskellen — olen senvuoksi kirjoittanut hänelle tuntijärjestyksen ja lakikirjan — autuas äitini antoi minulle aikoinansa samanlaisen, joka oli minulle toinen ojennusnuora —»

»Lakikirjan» — sanoi isoisä työntäen silmälasit otsalle — »lakikirjan —»

»Niin, ne vasta olivat taitavia entisvanhaan», aloitti Prosgaard, »minun äitini kertoi, että hänen täytyi *seisoa* pöydässä syödessänsä, ja niin hänen täytyi tehdä siihen asti, kun kasvoi niin isoksi, että hänen polvensa ulottuivat pöydän yläpuolelle.»

Isoäiti ei kiinnittänyt vähintäkään huomiota Prosgaardin juttuun entisajoilta, antoi hänelle vain kirjoittamansa paperit ja sanoi juhlallisesti:

»Lukekaa se ääneen, kovalla, selvällä äänellä.»

— Tuosta taisi tulla jotakin ihmeellistä. Maija nosti kyynärpäät pöydälle ja tuijotti Prosgaardin pientä, pak-sua suuta.

»Minun aikanani eivät pikkutyöt koskaan panneet kyynärpäitä pöydälle», sanoi isoäiti.

— Äh. —

Sitten Prosgaard alkoi kovalla äänellä:

Tuntijärjestys.

Talvella noustaan kello puoli kahdeksan, ja kesällä kello seitsemän. Huolellisen pukeutumisen jälkeen — ei mitään hätiköimistä, — ja aterioitua olisi toivottavaa, että jäisi aikaa kukkien kasteluun, aluksi Prosgaardin opastuksella. Myöhemmin kastellaan itse, siististi, kaata-

matta vettä ikkunalaudoille j. n. e. Kouluvoileivät on leikkattava itse, samoin aluksi Prosgaardin harjaantuneen käden johdolla. Juustoa ei tarvita kouluvoileiville, koska ruokahalu siihen aikaan päivästä varmaankin on moitteeton.

Päivällisen jälkeen hän auttaa Prosgaardia korjaamaan pöydästä. Varovaisuutta posliiniastioihin nähden teroitetaan. Sen jälkeen hän juoksentelee ulkoilmassa.

Kahvipöydän hän kattaa yksin.

Tämä häneltä vaaditaan ainoastaan siksi, että hän tottuisi järjestykseen, sirouteen ja huomaavaisuuteen. Meidän jakkaramme asetetaan paikoilleen, sukankutiemme samoin, pidetään huoli siitä, että joka kuppi seisoo paikallansa, että Vimsin teevati on läsnä j. n. e.

Senjälkeen luetaan läksyjä, ei koskaan vähemmän kuin kaksi tuntia. Tämän jälkeinen aika on varattu käsitöille salissa, ja ehkäpä, jos ilma on kaunis ja kaikki edellytykset sen sallivat, aivan pienelle kävelyllä.

Illallispöytä katetaan ja tyhjennetään yksinomaan omin voimin. Kuitenkaan hän ei ole vastuunalainen siitä, mitä pöytään pannaan. Aterian jälkeen sukan-kutomista puoli tuntia. Sen jälkeen vuoteeseen mars.»

Isoisä seiso i nyt takan luona, puhaltaen piippuunsa, niin että vanhat kasvot hehkuivat tulipunaisina, Nillettäti neuloi sukkelammin kuin tavallista, ja Prosgaardin pieni suu oli tykkänään vinossa.

Lakikirjan

Prosgaard luki vieläkin kovemmalla äänellä.

»Mikäli tiedän, ei täällä ole kukaan kuuro», sanoi iso-äiti pilkallisesti.

Ja Prosgaard luki:

Järjestys ja puhtaus on kaiken toiminnan sielu.

§ 1.

Suurin kaikista virheistä on nokkaviisuus ja raakuus. Ei mikään voi olla inhoittavampaa ja halveksittavampaa kuin nyreä ja häijysisuinen nainen, jonka tähden tulee varoa tarkkaan joutumasta vikapääksi tähän rumaan virheeseen. Rikkomukset tässä suhteessa rangaistaan tunnin jälki-istunnolla.

§ 2.

Töykeys, kun ei esim. anneta kunnon vastausta puhuteltaessa, vaan käännetään selkä, oikein ilmaistakseen nenäkkyyttään, on myös inhoittava virhe. Rangaistaan puolen tunnin jälki-istunnolla.

§ 3.

Epäjärjestys ja huolimattomuus tehtävien täyttämässä, olkootpa nämä mitä laatua tahansa, rangaistaan puolen tunnin jälki-istunnolla.

§ 4.

Huolimattomuus haltuun uskottujen avaimien hoidossa, esim. kahvipöytää kattaessa (ja mitä siihen kuuluu), on iso, hyvin iso virhe, ja rangaistaan kuten kaksi edellistä pykälää säättää.

§ 5.

Juoruaminen ja toisten panettelu on ankarasti kielletty. Sattuessa sama rangaistus kuin kahdessa viime pykälässä.

Huomaa tarkoin, lapseni, etteivät nämä rangaistukset ole kovat, ja että ne voidaan helposti välttää, kun vain on hyvää tahtoa ja ahkeroidaan lauhkean luonnonlaadun saavuttamiseksi.

Hellä isoäitisi.

Oli hetkinen aivan äänetöntä vaarin ja isoäidin matalassa salissa. Suuri kello vain sanoi niin juhlallisesti ja hitaasti:

Tik — tak — tik — tak —.

»Ottakaa kahdeksan nupia», sanoi isoäiti, »ja naulatkaa nämä paperit Maijan huoneen seinälle, Prosgaard.»

Silloin tapahtui, että Prosgaard lausui yhden vaikeatajuisimpia sutkauksiansa:

»Miksikä ei olevien virttä», sanoi Prosgaard.

Kukaan ei kuitenkaan kiinnittänyt vähintäkään huomiota näihin Prosgaardin tutkimattomiin sanoihin.

Ja Prosgaard otti paperit ja naulasi ne Maijan huoneen seinälle.

Siinä ne loistivat.

— Se sitten vasta oli inhoittaava, niin oli. Eipä silti, että isoäidin tarvitsi luullakaan, että hän noudattaisi tuntijärjestyksiä, siitä hän pani päänsä pantiksi.

Tänä iltana hän tahtoi kirjoittaa päiväkirjaansa. Kaikki, kuinka ilkeä isoäiti oli. Sillä se oli ikäänkuin lohutus, ikäänkuin joku uskottu, jolle kirjoitti. Ja kaksi avainta hänellä oli, niin ettei kukaan saanut nähdä sitä koskaan.

Ja Maija kirjoitti:

Isoäiti on inhoittavin olento maan päällä. Oi, ihanaa on kirjoittaa se tähän. Sillä se on totta. Hänen silmänsä ovat terävät kuin naskali; kun hän on pistävimmillään, silloin tiedän, että hän on äkäisin. Mutta minä en saata ymmärtää, miksi Andreas ei kirjoita. Sillä minä ikävöin. Välistä ikävöin kaikkea, joka on ollut, niin että tuntuu kuin sydän halkeaisi. Mutta se ei halkea, ja se on merkillistä. Magnan olen tavannut kaksi kertaa. Hän on suorastaan ihana. Ja kiltimpi kuin kukaan muu. Hän pyysi minua tulemaan luokseen, mutta nyt, kun minulla on tuntijärjestys, en voi mennä minnekään. Mutta minä veisaan viis koko tuntijärjestyksestä.

Olen ripustanut punaisen esiliinani kahdella nuppi-neulalla seinäpaperiin lakikirjan ja tuntijärjestyksen päälle. Kissa vieköön, viitsinkö minä katsella niitä. Vaari on kiltti, mutta hän istuu paljon »Satamapäällikkö ja Luotsikonttorissa», Nille-täti ei sano mitään, Prosgaard puhuu paljon ja on mukava ja kiltti. Hän ja minä menemme hänen sisarensa luokse käymään, jonka nimi on rouva Blom, ja joka asuu Muggebergissä. Prosgaard sanoo, että se on maailman kodikkain paikka. Hänen sisarentyttärensä nimi on Netta Blom, ja hänen hampaansa ovat sikinsokin suussa, mutta hän on hirveän kiltti silmistänsä. Hyvää yötä, päiväkirja!

D agny ja Sussi olivat käyneet Maijan luona ja heillä oli mukanaan Mimi Torp samalta luokalta. Hyväinen aika, miten he olivat nauraneet tuntijärjestykselle ja lakikirjalle. He oppivat sen ihan ulkoa.

Ja sitten he olivat kertoneet siitä koko luokalle. Hyväinen aika sentään, kuinka he kiusasivat. Ei kenelläkään muulla ollut lakikirjaa. Kun hän astui luokkaan tänään, kuuli hän kuinka he kuiskuttelivat: »Nyreä ja häijysisuinen nainen» — ja sitten he nauroivat, että olivat pitkänään pulpetilla. Ja Sussi nauroi ja huusi: »Maija räjähtää joka päivä.»

Maijan poskia poltti, niin häntä hävetti. He kerjäsivät päästä katsomaan lakikirjaa joka ainoa. Mutta siitä Maija pani päänsä pantiksi, ettei se saisi tapahtua, sillä sitten he kai nauraisivat entistä enemmän.

Sillä ei ollut mitään niin ilkeätä, kuin jos joku nauroi. Se oli inhoittavinta kaikesta, mitä oli olemassa. Ja sitten sanoi vielä Mimi Torp:

»On niin hauska, kun sinä tulit kouluun, sillä nyt meillä on niin paljon nauramista.»

— — Ja sitten tapahtui paljon muutakin samana päivänä. Maija oli ollut niin hirveästi suutuksissaan juostessaan pois koulusta. Sussi ja Dagny ja Mimi Torp tahtoivat saattaa häntä kotiin, mutta hän karkasi hei-

dän luotaan, sillä he puhuivat vain lakikirjasta ja olivat inhoittavia. Hän juoksi täyttä ravia koko kadun mitan.

Mutta hänen kääntyessään kauppias Brusengin nurkan ympäri, jossa katukivitus loppui ja tie alkoi, seisoi Muggebergin hevonen siellä työrattaiden edessä maitoastioineen ja tavarakääröineen, ja Netta Blom epäsäännöllisine hampaineen istui korkealla rattaiden päällä.

»Tule ajamaan vähän matkaa», sanoi Netta.

Älä ihmettä — mielellään. Kirjahihna heitettiin rattaiden takaosaan, Maijan kiivetessä ylös etuistuimelle. Voi kummaa, hän sai ajaa hevostakin!

Sellaista iloa ei ollut hänellä ollutkaan sitten kun kotona pohjolassa. Totta vieköön, muistiko hän ajatella isoäitiä ja lakikirjaa ja kaikkea tuota. Ja Netta oli myös hirmuisen mukava. Pyysi häntä Muggebergiin ja vaikka mitä. Ja hevonen oli oikein virkku ja juoksi niin keveästi.

Ei, nyt hänen varmaankin täytyi seisattaa ja kävellä kotiin. Mutta oli niin julman hauskaa saada ajaa — vielä pikkuisen matkaa vain.

Sitten tuntui Maijasta taas, että hänen täytyi nousta pois.

Ei, kyllä hänen täytyi ajaa vielä tuon puun luokse. Kun hän tuli puun kohdalle, täytyi hänen toki ajaa tienkäänteeseen — mutta käänteessä oli niin vaikea seisattua, niin että hänen oli ihan pakko ajaa vähän edemmäksi. Ja siellä he kohtasivat toisen hevosen, niin että hänen siitä syystä piti ajaa kauemmaksi. —

Ei, nyt hänen täytyi seisattaa, hän kiitti kyydistä ja juoksi nelistäen takaisin.

Voi tässä maailmassa, kuinka pitkälle hän oikein oli ajanutkin. Kun hän vain joutuisi kotiin päivälliselle.

Hän juoksi juoksemistaan. —

Kun ei vain isoäiti suuttuisi — sanottiinkohan laki-kirjassa jotakin myöhästymisestä?

No, kyllä hän selviäisi, varmasti vielä oli aikaa. Ryn-
näten hän hyökkäsi kotieteiseen, kiskaisi päällysvaatteet
päältänsä ja lensi ruokasaliin.

Se oli aivan tyhjä. Liina oli otettu pois pöydältä ja oli aivan äänetöntä. Arkihuoneen ovi oli auki. Siellä istui isoäiti tuolissaan. Selkä suorana, mahtavana ja täyshereillä.

Muuten hänellä oli tapana istua nenäliina kasvoilla ja torkkua tähän aikaan.

»Vai olet se sinä», sanoi isoäiti, »uskaltaako kysyä, missä olet suvainnut kuluttaa kaiken tämän ajan? Tunti ja kymmenen minuuttia kauemmin kuin mitä sinun tulee käyttää kotiin tuloon.»

»Minä vain ajoin kappaleen matkaa.»

»Etkö tiennyt, että päivällinen odotti?»

»Luulin, että ehtisin.»

»Sellaista sinulla ei ole lupa *luulla* — sinä menet nyt huoneeseesi ja pysyt siellä koko iltapäivän, että sinulla olisi tarpeellinen rauha velvollisuuksiesi miettimiseen.»

Maijan huoneessa oli jo jotensakin hämärä, sillä ulko-
huoneen seinä varjosti, sitäpaitsi oli pimeä ilma. Tus-
kin näki syödäkään — Maren toi ruokaa — riisipuuroa
ja pihviä — oh, kuinka nälkä hänen oli.

Samassa kun Maren meni, oli hän lukinnut oven jäljestään. No, senhän saattoi kernaasti tehdä — tietysti oli isoäiti sanonut niin — ikäänkuin rangaistukseksi.

Hänestä se oli yhdentekevää — sielläkin hän voi istua.

Prosgaard oli lähtenyt Muggebergiin tänään, niin oli Netta sanonut.

Maija istui sängyssä, ja oli kiertänyt käsivarret toisen polven ympärille. —

Nyt oli pian ihan pimeä.

Niin, läksyjä hän ei voinut lukea pimeässä, ja tulitikkuja ja kynttilää ei ollut. —

Siitä hän pani päänsä pantiksi, ettei koputtaisi eikä pyytäisi valoa. —

Ei, kiitoksia. —

Ja isoäiti voi iloita. —

Ei ikinä, ei ikinä hän pyytäisi isoäidiltä mitään — oikeastaan ei hänen olisi pitänyt syödä Marenin tuomaa ruokaakaan.

Hän ei vastaisi sanaakaan, kun he nyt tulisivat päättämään hänet ulos — niin he voivat iloita oikein sydämen pohjasta — ei hän lukisi läksyjäkään — ehkä ei enää koskaan. —

Hui, nyt oli melkein pilkkopimeä, hän eroitti tuskin tuntijärjestyksen ja lakikirjan reunojakaan seinällä.

Inhoittava lakikirja — hän tekisi oikein, jos repisi ne seinältä kumpaisenkin, sekä tuntijärjestyksen että lakikirjan — ja polttaisi ne.

Isoäiti sai mielellään tappaa hänet, jos niin tahtoi — niin herttaisen mielellään saikin tappaa hänet. —

Ehkä hän sen tekisikin. —

Miten Sussi, Dagny ja Mimi olivat osanneetkin tehdä kiusaa koulussa tänään. Ja he olivat siitä kertoneet opettajallekin!

Mikä häpeä, mikä häpeä oli tuo lakikirja!

— Ei, hän luuli melkein, että tahtoi kuolla nälkään täällä — kunnes olisi viimein ruumiina.

Se tekisi hyvää isoäidille, niin saisi katua ja väännellä käsiänsä ja heitellä myssynauhojansa taaksepäin, kuten teki silloin, kun suuttui.

Mutta silloin makaisi hän, Maija, ruumiina vuoteella.

Kuinka kummallista se lienee — ajatella makaavansa ruumiina tässä sängyssä.

Kelmeänä, suljetuin silmin — niin, hän panisi kätensä ristiin, ennenkuin kuolisi.

Silloinpa olisi hauska nähdä isoäitiä.

Joku tarttui avaimeen. Se oli Maren. »Tässä on sinulle kirje, jonka unohdin antaa päivällisellä», sanoi hän.

Hän pisti kirjeen ovenraosta ja lukitsi jälleen oven.

Kirje — voi, kirjel!

Mutta oli aivan pimeä, Maija ei voinut nähdä hitustakaan. Se oli neliskulmainen pikku kirje. Entä jos se olisi Andreakselta!

Ehkä uunissa oli vielä joku hehkuva hiili — Maija kiskaisi suupellin auki — kaukana uunin perällä paistoi vielä vähän punaista. Hän haroi pienet hiilet esiin. Ei, ei valaissut vähintäkään, Maija ei voinut nähdä yhtään kirjainta edes päällekirjoituksesta. Kun hänellä olisi vain vähänkin paperia, jonka saisi palamaan. Hui, hai, hän otti päällyspaperin maantieteen ympäriltä, kyllä hän huomenna löytäisi toisen.

Hän puhalsi puhaltamistaan hiiliin ja työnsi päällyspaperia niitä kohden. Ei, se ei tahtonut onnistua. Yhä uudelleen ja uudelleen hän yritti. Hänellä oli kasvot aivan uunin sisällä, puhaltaessaan noihin pikku hiiliin.

Vihdoinkin — älähän — älähän — nyt se onnistui. Paperi syttyi.

Oi, kirje oli Andreakselta!

Maija tunsi hänen isot, pyöreät kirjaimensa.

Ennenkuin hän sai kirjeen auki ja oikeaan asentoon, oli käärepaperi melkein loppuunpalanut. »Rakas Maija», kirjoitti Andreas, »minulla ei ole mitään tekemistä, siksi kirjoitan sinulle. Sillä minulla on pussitauti, joka on inhoittavaa, ja istun sisällä. Muuten käyn luistele-massa, minulla on luistimet, jotka maksavat viisi kruunua, ja ne ovat julman hyvät, ja minä luistelen parhaiten koko luokalla.» —

Nyt paloi päällyspaperi loppuun — liekki sammui, nyt oli vain muutamia palaneita mustia kappaleita jäljellä, jotka käpertyivät yhteen kokoon.

Voi, ettei hän saanut luetuksi Andreaksen kirjettä. Sitä oli muuten vain kaksi ja puoli sivua.

Voi Andreas, pikku Andreas! Hänellä oli pussitauti, raukalla. Ehkä hän istui yksin kamarissaan, hänkin.

Ei, ei.

Maija saattoi kyllä istua yksin, vaikka aina, mutta Andreas ei saanut. Kukaan ei saanut olla ilkeä Andreakselle, kukaan ei saanut tehdä hänelle pahaa.

Miten paljon teerenpissamia hänellä aina oli nenällään — voi sentään, kuinka kauhean paljon hän Andreaksesta piti.

Ja tässä hän istui Andreaxsen ensimmäinen kirje kädessään eikä edes voinut lukea sitä.

Ei hänen täytyi saada se luetuksi, hänen täytyi.

Hän ei olisi enää uppiniskainen, hän ei olisi hitustakaan uppiniskainen, kun vain saisisi luetuksi tämän pikku kirjeen. Hän tahtoi pyytää isoäidiltä kaikki anteeksi, hän ei tahtonut enää kuolla nälkään eikä asettua sängylle kuolemaan — ei, hän tahtoi olla kauhean kiltti koko elämänsä ajan, koska hän piti niin paljon pikku Andreaksesta.

Oi, silloin kun he matkustivat kotoa, kuinka Andreas olikaan laukannut alas rantaan eikä tahtonut pysähtyä Maijan huutaessa, kun niin kovasti itketti.

Maija kolkutti hiljaa ovea ja kuulosti. Kukaan ei tullut. Kolkutti taas. Ei hiiskahdusta koko talossa. Nillettäti oli aina arkihuoneessa tähän aikaan päivästä.

Silloin välähti hänen päässään äkkiä ajatus: Jospa hän hyppäisi ulos ikkunasta.

Se ei ollut mikään konsti. Sitten hän vain juoksisi talon ympäri keittiöön ja lukisi kirjeen siellä, ja sitten hän hän voisi kavuta taas ikkunasta sisään.

Kun vain ei Maren olisi siellä! Maija seisoi tuokion tuumien. Ei, Andreaksesta hän piti enimmin kaikista ihmisistä koko maailmassa, siis täytyi saada lukea hänen kirjeensä.

Ennen hän oli aina pitänyt enimmin isästä. —

Mutta hän oli nyt meren pohjassa kaukana, kaukana pohjolassa — oikeastaan sitä oli mahdoton käsittää.

Ei, tuo kirje hänen täytyi lukea ihan siinä paikassa. —

Maija aukaisi ikkunan, maahan oli korkeammalta kuin hän oli ajatellut, mutta hui hai, se ei tehnyt mitään.

Nyt hän oli alhaalla. Juoksi kuin tuulispää nurkan ympäri ja sisään keittiön kautta.

Voi Kiinan keisari — Maren oli siellä.

»No, voi minun päiviäni», sanoi Maren, »kuljetko sinä lukittujen ovien läpi?»

»Ei, minä hyppäsin alas ikkunasta, Maren — sillä kirjehän on Andreakselta, ymmärrätkö —»

»Kissa vieköön, jos ymmärrän —»

»Katso, minun täytyi saada lukea se, ymmärrätkö — älä kerro isoäidille, minä ryömin sinne takaisin kahden sekunnin kuluttua — en ole koskaan tätä ennen saanut kirjettä häneltä, näetkös, ja hän itki kun matkusti, ja hän on niin pieni, Maren.»

»Herrainen aika», sanoi Maren, »ei ole helppo tietää, mitä tässä pitää tehdä».

Ja Maija luki Andreaksen kirjeen keittiönpenkillä tulisella kiireellä:

— luistelen parhaiten koko luokalla. Ja luokalla on monta väkevää poikaa, mutta minä olen väkevin. Ja kaikki sanovat, että minä olen väkevin. Siellä on poika, nimeltä Karsten, joka on minun perästani väkevin, mutta minä voitan hänet kuin ei mitään. Koulu ei ole hullumpi paikka, mutta joka iltapäivä meillä on julman hauskaa, minulla ja koko luokalla, silloin olemme maalla. Ja siellä on poika, nimeltä Thorvald kanssa, jolla on sähkökone, ja setä sanoo, että minäkin saan sähkökoneen. Nyt ei minulla enää ole mitään kirjoittamista tänään. siksi en kirjoita enää tänään. Kunnioittaen Andreas.»

Voi, kuinka hauska oli saada kirje Andreaxselta. Hän tuntui niin tyytyväiseltä. Voi ihmettä, sähkökone ja kaikki. Kuinka ihanaa se oli, ja kuinka iloinen hän oli pikku Andreaxen puolesta.

»Nyt voit lukita minut sisään taas, Maren», sanoi Maija ja katsoi säteilevin silmin Mareniin.

»Niin, vanha rouva sanoi, että saisit tulta kahden tunnin kuluttua», sanoi Maren.

Sitten he kumpikin hiipivät aivan äänettömästi eteisen poikki, vaarallisen arkihuoneen oven ohi, ja Maren lukitsi oven ja sytytti lampun.

Mutta illalla, pantuaan maata, Maija makasi kauan mietiskellen.

Niin, hän tahtoi olla kiltti, hän tahtoi olla suunnattoman kiltti aina tästälähin, sillä hän oli niin iloinen, kun Andreas oli tyytyväinen. Mutta se taisi olla väärin, että hän hyppäsi ulos ikkunasta.

Tulikohan hänen tunnustaa se isoäidille. — Ei, oikeastaan hän luuli ennemminkin, että tunnustaisi sen vaarille, niin tämä voisi sanoa sen sitten isoäidille.

Luettuaan isämeidän Maija sanoi alas pielukseensa: Suuri kiitos, Jumala taivaassa, että Andreas on iloinen, ja ettei hän enää itke.

Aamulla, ennenkuin Maija meni kouluun, hän kiiruhti »Satamapäällikkö- ja Luotsikonttoriin». Isoisä istui jo korkealla rahillansa.

»Kuule, vaari», alkoi Maija innokkaasti, »minä tahdon tunnustaa sinulle jotakin».

Kultasankasilmälasit joutuivat aivan nenänpäähän ja isoisä katsoi niiden yli: »Vai niin, Tipsukka.»

»Niin, sillä sen minä sanon, etten ole vielä koskaan saanut kirjettä Andreakselta — siksi minä hyppäsin ulos ikkunasta ja luin sen keittiössä, ymmärrätkö.»

»En ymmärrä pikkuistakaan», sanoi vaari.

»Niin, sillä minähän istuin pimeässä rangaistukseksi siitä, että tulin liian myöhään päivälliselle, ymmärrätkö.»

»Vai niin», sanoi vaari.

»Mutta sitten minä tulin niin iloiseksi, kun Andreas on niin tyytyväinen, siksi minä tahdon tunnustaa, että hyppäsin ulos ikkunasta, kai sinä nyt sen ymmärrät, vaari.»

»Niin, mutta minä en pidä siitä, että istuit pimeässä», sanoi vaari.

»Se ei tehnyt yhtään mitään — en ole enää yhtään pahankurinen senvuoksi — tahdotko sanoa sen isoäidille.»

»Sanottaman pitää», sanoi vaari — »odota tässä hiukan, niin saat kaksikymmentä äyriä karamelleihin».

— Mutta sitten ei vaari kumminkaan ollut sanonut mitään. Sillä Maija ei kuullut enää sanaakaan koko asiasta.

Eikä Marenkaan ollut virkkanut mitään — vaikka hän oli niin happamen näköinen.

Jon Peder oli oikeastaan varsin mukava. Paljon mukavampi kuin kaikki tytöt. Hänellä oli paras kelkka koko kaupungissa — niin sanoivat kaikki — ja hän oli niin taitava panemaan tytöille luistimet jalkaan. Juuri niin, että ne sopivat.

Hirmuisen hauska oli tullutkin sen jälkeen, kun Suo oli jäänyt. Kuka olisi uskonut, että siellä osasi luistella, joka oli käynyt siellä pitkin syksyä. Se oli nimittäin ylälakealla; kun kulki sikin sokin, joutui kahden rinteen väliseen notkoon. Suurta ja laajaa siellä oli, ja täynnä leppäpensaita ja katajia ja sen sellaista, mutta välissä oli rämeistä ja märkää, useissa paikoin niin, että täytyi hyppiä mättäältä mättäälle.

Ja äkkiä, kun se alkoi jäätyä, tuli siitä mitä ihanin luistinrata. Hirveän hauskaa. Sillä annas olla, tuossa seisoi pieni leppäpensas keskellä peilikirkasta jäätä, tai joku vihreä kyhmyinen kataja. Siellä oli ikäänkuin puutarhakäytäviä, mutta käytävät olivat hienoa läpikuultavaa lasia, oli niin hauska kierrellä pensaiden ja puiden lomitse — eikä aikaakaan, kun eteen sattui ruohomätäsikin, johon oli helppo kompastua — mutta hui hai — se oli vain hauskaa sekin.

Eräänä päivänä olivat Jon Peder ja Maija luistelleet ja olleet piilosilla Suolla ja pitäneet suunnattoman

hauskaa. Ja sitten oli heillä koko Suo kahden kesken, ja sekös oli lystiä. Kukaan toinen ei ollut keksinyt mennä sinne ylös, sillä kukaan ei voinut ajatella, että siellä olisi luistinjäätä, siellä ylhäällä, luonnollisesti.

Maija istui kamarissaan läksyjä lukien, sormet korvissa, pänttäsi ja paukutteli. Yhä uudelleen ja uudelleen. Inhoittava historia!

Äkkiä lensi pieni kivi ikkunaan. Maija odotti vähän — tuli vielä toinen. Silloin hän hyökkäsi ikkunaan. Voi sun —, se oli Jon Peder. Luistimet olalla. »Tule, mennään Suolle», huusi hän puoliääneen.

»Mutta läksyt —».

»Roskaa!» —

Entä isoäiti! Ja lakikirja ja tuntijärjestys ja koko höskä.

Voi tässä maailmassa, mitä piti hänen tehdä. Siellä seisoi Jon Peder ja pyysi pyytämistään.

Totta vieköön, kyllä hän sittenkin juoksisi Suolle — vain vähäksi aikaa. Eihän kukaan tiennyt siitä; he luulivat, että hän istui läksyjä lukemassa. Ja läksyt olivat tänään niin helppoja, että ne hän oppisi kädenkäänteessä — illalla. Ja vaikka aikaisin huomenaamalla. Hui hai!

Äh, tuota inhoittavaa tuntijärjestystä ja lakikirjaa, jotka paistoivat siinä seinällä. Hän oli perinpohjin väsynyt katselemaan noita valkoisia paperipalasia tuossa seinällä.

— Voi sentään, kuinka suurenmoinen Suo oli tänä päivänä! Kiiltävä, teräksenharmaa jää, saattoi eroittaa joka ainoan ruohonkorren maassa sen alla. Muuten siellä

oli koko syviä kohtiakin paikotellen — luonnollisesti, niin paljon kuin syksyllä oli satanut. Niin, jää oli varmaankin yli puolen metriä siellä täällä, ja kukaties enemmänkin useissa paikoin, missä oli syvänteitä.

Luistimet olivat terävät ja erinomaiset ja mursivat pitkiä, valkoisia juovia kiiltävään jääkuoreen. He pysyttelivät kiinni leppäpensaissa, luistelivat niiden ympäri ja leikkivät viimein katajien välissä tuolla kauempana.

Heillä oli eräs leikki, joka oli kaikista hupaisin. Se oli laivaleikkiä. He olivat kumpikin yksi laiva. Maija oli »Haakon Adelsten» ja Jon Peder »Kuningas Ring». Ja sitten he kulkivat väyliänsä leppäpensaisten ympäri aina pikku petäjien luokse tuolla toisessa päässä. Ja sitten tuli luonnollisesti koettaa, kumpi kulki nopeammin, »Haakon Adelsten» vai »Kuningas Ring». Sillä se, joka kulki nopeammin, sai tietysti paraimmat väylät, ja sitten he huusivat toisillensa, kellä oli enemmän matkustajia.

Maijan letti oli mennyt auki ja tukka riippui hajallaan — voi, kuinka hänen kasvojaan kuumotti, kun he luistelivat niin kovaa. Tämä vasta oli hauskaa. Jopa hän nyt olisi ajatellut hitustakaan lakikirjaa enää.

Ja sitten törmäsivät »Kuningas Ring» ja »Haakon Adelsten» yhteen, keskellä isoa katajapensasta. Kaikki matkustajat säikähtivät tietysti kauheasti — voi ihme, mikä hälinä. Ei, nyt piti pian tulla uusi yhteen-törmäys.

»Kuningas Ring» tuli yläpäästä ja »Haakon Adelsten» alapäästä ja ihan tuon suuren leppävesakon luona he jälleen törmäsivät yhteen.

Mutta voi tässä maailmassa — he huusivat molemmat — jää murtui heidän allaan, se ritisi ja rutisi, ja vesi roiskahti heidän päälleen. Hyvä kun kerkisivät tarttua muutamiin paksuihin oksiin, niin että pysyivät jaloillaan. Jää, se meni pieniksi kappaleiksi — ja siinä he seisovivat polvia myöten vedessä kumpainenkin. Niin, siinä missä Maija seiso, oli vielä syvempääkin, niin että hän oli märkä korkealle hameenhelman yläpuolelle asti, ja jääkappaleita uiskenteli joka puolella heidän ympärillään.

»Inhoittavaa», sanoi Jon Peder. »Oli hyvä, ettemme kaatuneet», sanoi Maija, »silloin olisimme olleet likomärkiä.»

»Mitä me teemme», sanoi Jon Peder.

»Meidän täytyy päästä maihin», sanoi Maija, nosti helmaansa ylös ja alkoi kahlata. — Miten ilkeätä oli kahlata luistimet jalassa, ja hän kastui tietysti yhä enemmän myöskin, sillä muutamien paikoinhan oli syvempää. Ja hämäräkin oli tullut, niin ettei hän oikein nähnyt etensääkään.

Mutta vaikka he kuinka koettivat päästä takaisin jälle, ei se onnistunut. Sillä se murtui heti kun he koettivat.

Ja kuinka hän paleli. Ikinä hän ei ollut tuntenut noin kylmää vettä ennen. Tuossa riippui Jon Peder yhdessä oksassa ja heilautti itsensä jälle, sitten hän auttoi Maijaakin ylös, he teutarovivat ja ponnistelivat, sillä Maija oli niin paljon raskaampi. Viimein hän pääsi ylös. Mutta milloinkaan ei ollut näin vaikea saada luistimia irti. Sillä sormet olivat niin jäykät, ettei hän voinut

niitä liikutella, ja Jon Pederillä oli yllin kyllin tekemistä itsensä kanssa.

Sitten täytyi luikkia varovasti takaisin koko pitkän Suon poikki. Sillä entä jos jää murtuisi uudelleen — niin pimeäkin kun oli tullut.

Vihdoinkin he olivat kovalla kamaralla. Loks, loks, panivat kengät joka askeleella heidän juostessaan, ja märkä hame liimautui kiinni säärien ympärille.

»Voi Paapelin torni sentään, mitä sanoo isoäiti.»

He juoksivat kumpikin minkä jaksoivat, alas kukkualta.

»Suuttuvatko sinun kotonasi?» kysyi Maija.

»Ei äiti — mutta isä on julman kova lyömään, kun suuttuu.» —

Ei, Maija ei oikeastaan ollenkaan uskaltanut mennä kotiin satamapäällikön konttoriin, sen näköinen kun oli. Ja hän kun oli juossut läksyjensäkin luota!

Äkkiä pälkähti hänen päähänsä — hän juoksisi alas Magnan luo. Menisi puutarhojen taitse ja suoraa päätä Mally-tädin luokse. Jon Pederin täytyi juosta Kongensgadenin toiseen päähän, päästäkseen kotiin.

Magna istui soittamassa, Maija kuuli sen kauas portaiden alapäähän. Hän istui selkä oveen päin eikä kuulut kerrassaan mitään, eikä Maija uskaltanut mennä lattiamattoa pitkin, niin märkä kun oli. Hänen helmoistaanhan valui kokonaisia virtoja. »Magna», sanoi hän ovelta. Magna ei kuullut sinnepäinkään, pimputti vain edelleen. Silloin hän taas huusi, ja Magna käänsi rauhalliset kasvonsa ällistyneenä ympäri.

»Voi Magna, Magna, minä putosin Suohon.»

Tuossa tulivat Mally-täti ja Aksel viereisestä huoneesta. »Voi taivas, lapsi», huusi Mally-täti, »tietysti sinä saat kuolemantaudin». Ja Aksel nauroi, niin että hänen täytyi istua tuolille, vieläpä oli kieriä siitäkkin lattialle, paljaalta naurulta.

Mutta Magna vei Maijan huoneeseensa ja veti märät vaatteet hänen päältään. Hän oli paljon märempi kuin oli luullut, niin että hänen täytyi mennä heti sänkyyn.

»Pikku Maijaseni, miten se tapahtui?» kysyi Magna.

»Jää murtui kun 'Kuningas Ring' ja 'Haakon Adelsten' törmäsivät yhteen, ymmärrätkö?»

Mutta Magna ei ymmärtänyt hitustakaan. Tuossa purjehti Mally-täti paikalle pitkine laahuksineen.

»Täytyy paikalla lähettää sana satamapäällikön konttoriin», sanoi Mally-täti. »No johan minä sen heti näin sinusta päältäpäin, että olet raisua lajia — kukaan ei petä terävää katsettani — niin, olisivatpa minun lapseni olleet samaa lajia, niin minä olisin aikoja sitten kuollut, kun olen niin tunteellinen. Minä en kestä mielenliikutuksia, tiedätkös, Magna.» —

Maija makasi Magnan sängyssä, joi munatotia ja oli tyytyväinen. Mutta sittenkin tuntui syvimmällä jotakin levotonta. Se oli isoäiti sekä lakikirja. Entä läksyt — ja hän kun luuli, että saisi ne luetuksi illalla.

Tuossa oli Prosgaard ovella. »Kylläpä nämä ovat kauniita kujeita», sanoi Prosgaard — »niin, ilmapuntari osoittaa maanjäristystä kotona, niin että sinun on paras jäädä siihen, missä olet tänä iltana — mutta miten maailmassa sinä olet saanut sen aikaan?» —

»Niin, kun jää murtui», sanoi Maija surkeasti,

»Kaipa sekin oli jään syy, että sinä juoksit läksyjesi luota?» —

Maija ei vastannut tähän mitään.

»Niin, lakikirjassa on kyllä pitkä kappale tästä asiasta», sanoi Prosgaard.

»Niin, se oli paha juttu, kun juoksit läksyjesi luota», sanoi Magna vakavasti.

»Minä pyydän isoäidiltä anteeksi, Magna — niin, minä pyydän, minä pyydän —»

Kunpa jo olisi aamu, että hän saisi juosta pyytämään isoäidiltä anteeksi yksin tein. Hyi, miten hän inhosi itseään — hän olisi niin mielellään ollut oikein kiltti — hän tunki kasvonsa pielukseen — niin, hän tahtoi olla kiltti. —

Seuraavana aamuna hän syöksyi satamapäällikön konttoriin ja saliin isoäidin luokse, joka istui ja kutoi nojatuolissansa, tavattoman juhlallisesti ja hitaasti.

Maija lensi hänen luokseen ja pisti kätensä isoäidin käden ja sukankutimen väliin.

»Anna anteeksi kaikki», sanoi hän nopeasti.

Isoäit pani silmälasinsa syrjään. »Niinpä niin, tyttöseni», sanoi hän juhlallisesti, »mutta on myös olemassa sana, joka kuuluu: 'Osoita uskosi teoissasi'.»

»Jää oli niin kauhean ohut», sanoi Maija.

»Sinun olisi pitänyt saada vitsaa tottelemattomille peräpakaroillesi», sanoi isoäiti vieläkin juhlallisemmin.

Maija ei vastannut siihen mitään. »Sinä ja tuo raisu Jon Peder olette aivan samaa maata», sanoi isoäiti edelleen.

»Niin», sanoi Maija nöyrästi.

Samassa kun hän sulki oven jälkeensä, kuuli hän isoäidin virkkavan Nille-tädille:

»Minkälainen onkaan nykyajan nouseva polvi — hulttioita ja vintiöitä.» —

Koko iltapäivän lukea paukutti Maija sormet korvissa. Hän ei tahtonut olla mikään hulttio, totisesti ei.

Hän lukisi kauhean paljon ja olisi kauhean taitava ja kauhean kiltti ja kauhean kunnollinen. —

Muggeberg, se vasta oli oikein hauska paikka. Sillä siellä oli niin kaunista. Ja vapaata! Vähä vähältä oli käynyt niin, että Jon Peder ja hän olivat siirtäneet toiminta-alueensa sinne.

Sinne tosin oli kappaleen matkaa juoksemista ylämäkeä, mutta hui hai, sitten olikin paljon mukavampaa, kun sinne asti pääsivät.

Sillä kotona satamapäällikön konttorissa ei ollut mitään leikkipaikkoja. Pienessä pihanpuolen kamarissa näkyivät aina Marenin silmät puoliverhojen yläpuolella, puutarhan puolella istui isoäidin naama ikkunassa kahden myrtin välissä ja naputteli sormustimella ruutuun jokaisesta pienestäkin asiasta. Kolmannella talon kyljellä oli Nille-tädin huone. Hän oli niin kauhean arka, tuo Nille-täti. Sillä kun he kiipesivät vaikka kuinka pieneenkin puuhun, seisoj Nille-täti jo ikkunassa kuolemanpelko kasvoilla ja huusi:

»Herrainen aika, olkaa siivolla, lapset, älkääkä ottako itseänne hengiltä.» —

Niin että satamapäällikön konttorissa ei ollut yhtään hauska.

Ylhäällä Muggebergissä oli ihan toista. Siellä oli navetta, talli ja luhti, kyyhkysiä sievässä kyyhkyslakassa ja koirakopissa. Koira oli niin vanha ja liiaksi

ruokittu, että se mieluummin loikoi hiljaa paikallaan ja heilutti ainoastaan häntäänsä, kun sitä puhutteli.

Ja kolmekymmentä kanaa. Muggebergin kanoilla oli niin hyvät olot, että niillä oli kolme koppia. Yksi, jossa ne olivat päiväisin, yksi, jossa ne munivat, ja yksi, jossa ne nukkuivat ja jossa oli paljon orsia katossa.

Ja Jon Peder ja Maija saivat luvan puhdistaa kana-koppeja, ja sekös oli vasta oikein lystiä työtä.

Sillä sekä Blom itse että rouva Blom olivat oikein hyväntahtoisia ihmisiä. Blom oli suunnattoman iso ja hänellä oli ääni kuin pasuuna, niin että Prosgaard sanoi aina:

»En ymmärrä, miten minun siskollani vielä on rumpukalvonsa ehjinä, kun hänen on täytynyt kuulla Blomia kolmekymmentä vuotta, kuten on tehnyt.»

Netta oli kauhean kiltti epäsäännöllisine hampaineen. Mutta hän ei ymmärtänyt koskaan mitään ennenkuin pitkän aikaa sen jälkeen kuin kaikki toiset — ja se oli niin hassunkurista.

Mutta rouva Blom oli kerrassaan hyvä. Hänellä oli suuri ikkuna ruokakonttorissa, ja sen ikkunan kautta hän ojensi näkkileipää, jossa oli paksua kermaa päällä, Jon Pederille ja Maijalle — ja väliin isoja keltaisia omenoitakin.

Niin, Muggeberg oli ihana paikka.

Mutta eräänä päivänä teki Jon Pederin ja Maijan mieli tehdä puhdasta kyyhkyslakassakin. Blom ei ollut suorastaan pyytänyt sitä heiltä. Mutta hän ilostuisi varmaankin hirveästi, nähdessään sen. He ajoivat kaikki

kyyhkyset ulos ja hankasivat ja hieroivat ja lakaisivat, niin että siellä oli lopulta oikein sievää.

. Viimein sanoi Jon Peder: »Nyt meidän pitäisi kylvettää kyyhkyset minun mielestäni.»

Maija oli samaa mieltä, se olikin erinomaista, niin likaiset kuin monet niistä olivat jaloistaan. Ja Jon Peder ja Maija etsivät käsiinsä vesivadin ja vihreää suopaa, ajoivat kyyhkyset sisään ja hankasivat niitä oikein perinpohjin. Mutta kyyhkyset olivat niin ilkeitä, ne räpyttelivät ja lensivät eivätkä tahtoneet antautua kiinni. Äh, oli oikein aika puuha tuossa kyyhkysten pesussa.

Varsinkin oli yksi suklaankarvainen inhoittava. Se räpytteli katossa asti ja käyttäytyi niinkuin hölmö. He juoksentelivat sen perässä, hyppäsivät sitä kohden ja vääntelivät ja kurottelivat itseänsä.

Äh, tuota tuhmaa suklaankarvaista, joka ei tahtonut itselleen puhtaita jalkoja.

Viimeinkin Maija sai sen kiinni ja otti käsiinsä — oi, voi — suklaankarvainen lensi pois, ja Maija jäi seisomaan pyrstö kädessä.

Voi sentään, kuinka hirmuista se oli! Suklaankarvainen oli niin pienen, oudon ja naurettavan näköinen. Ehkä Blom suuttuisi — parasta oli laittautua ja mitä pikimmin. Pesuvesi kaadettiin pellolle yhdessä pyörähdyksessä, kyyhkyslakan ovi lukittiin, ja Maija ja Jon Peder juoksivat täyttä karkua alas kaupunkiin päin.

Mitä tuli heidän tehdä — kukaties suklaankarvaiselle teki kipeääkin. »Kerrotaan kotona», sanoi Maija.

»Niin, sinähän sen teit.»

»Niin, mutta sinä olit totisesti myös mukana.»

»Niin, mutta sinä revit pyrstön irti.»

Voi kuinka kauhean ilkeätä se oli. Kun joku vain puhuikin höyhenistä, hätkähti Maija. Ehkä he tiesivätkin pyrstöstä. Maija aivan vapisi sisällisesti, kun Prosgaard sanoi, että jokin oli suklaankarvaista!

Hän ajatteli monta kertaa sen tunnustaa, mutta ei ikäänkuin päässyt alkuun: »Isoäiti — minä tulin repineeksi pyrstön.» —

Ei, se kuului niin hassulta. Tahi: »Sillä suklaankarvaisella oli niin kauhean höllä pyrstö.» —

Ei, ei hän uskaltanut kertoa. Ja tuossa Jon Peder taas pyyteli häntä lähtemään Muggebergiin. Sillä hän oli taas keksinyt siellä jotakin suunnattoman mukavaa. Heidän piti saada ajaa vasikalla.

»Niin, mutta jos ne ovat huomanneet sen suklaankarvaisen!»

»Silloin me sanomme vain, että se on kyyhkysenpoika, ja siksi se on niin omituinen ja pieni.»

»Ei — niin minä en tahdo sanoa!»

»En tiedä.»

Maija läksi viimein mukaan eräänä päivänä. Hiljaa, äärettömän hitaasti he hiipivät mäkiä ylös. Sillä sinne oli vaikea mennä. —

Nyt he olivat ylhäällä pihamaalla ja pilkistivät nurkan takaa. Siellä oli rauhallista ja hiljaista, kuten tavallista, kyyhkysset kuhersivat katonharjalla — he etsivät joka puolelta silmillään suklaankarvaista — sitä ei näkynyt missään.

Oli keskipäivän aika, ketään väestä ei ollut näkyvässä, vesi tippui katonräystäältä kevätauringossa; navetan-

ovella, johon päivä paistoi voimakkaasti, oli aivan lämmin.

Jon Peder selitti, kuinka hän oli asian ajatellut. Iso musta vasikka seisoi vasikkakarsinassa aivan oven takana, hän oli käyttänyt sitä navetan eteisessä ennenkin, ja pienet matalat nelipyöräiset rattaat seisoivat halkovajassa, ja ohut köysi oli hänellä navetan eteisessä, älyätkös, ja sitten he valjastaisivat sen rattaiden eteen ja ajaisivat hirveän hullunkurisesti edestakaisin pitkässä eteiskäytävässä.

Niin, se kuulosti hirmuisen hauskalta.

He puikkivat aitan taakse ja eteenpäin tulisella kii-reellä, sillä sieltä heidät saattoi nähdä keittiön ikkunoista, navetan eteiseen. Ei niin ristinsielua näkynyt missään.

Aluksi oli — kumma kyllä — vaikeata saada ruskea vasikka ulos. Se harasi vastaan, painoi etujalat suorina lattiaan ja seisoi paikallaan kuin pölkky. Kaikki lehmät nousivat seisomaan ja alkoivat käydä rauhattomiksi — äh sentään!

No, viimeinkin he saivat sen ovesta ulos. Valjaat asetettiin sen kaulaan ja sidottiin rattaisiin. Se oli suunnattoman hauskaa.

Heipparallaa! Jon Peder ja Maija viskautuivat molemmat rattaille salamannopeasti, ja vasikka lähti liikkeelle.

Mutta sehän nyt oli ilkeätä — se ei tahtonut juosta suoraan. Sillä juuri kun se oli juossut pari askelta, puski se päänsä maahan ja pysähtyi kuin naulattuna tai painautui seinään. Ei, auttanut vaikka he läimäyttivät sitä, sillä silloin se oli vasta oikein hullu.

Äkkiaarvaamatta se juoksi pitkän matkan, se vasta oli hauskaa, mutta samassa silmänräpäyksessä se potkaisi taaksepäin molemmilla takajaloilla yhtäaikaa ja osasi Jon Pederiä rintaan, niin että hän kaatui rattaille. Vasikka meni nurin, rattaat kellahtivat kumoon, ja Maija, läiskis, vastapäiseen seinään. Tämä oli silmänräpäyksen työ. Rattaat kappaleina — ja he molemmat maassa.

Oi voi! Ja vasikka käyttäytyi kuin hullu, potki ja vikuroi.

Jon Pederin poskesta vuoti verta. »Inhoittava vasikka», sanoi hän. Niin, sisään heidän oli saatava se vasikka — karsinaan ja aika kyytiä, ennenkuin kukaan tuli.

Se oli hirveätä reutomista. Viimeinkin se oli taas onnellisesti salpojen takana.

Sitten oli kerättävä pikkurattaiden kappaleet yhteen.

Molemmat etupyörät olivat irti ja pohja irtaantunut. Voi tässä maailmassa! Tuossa tuokiossa he olivat rahanneet sen haravoiden taakse, joita seisoi kasassa navetan eteisen perällä. Sitten he lähtivät lipettiin ulos navetan ovesta, aitan taakse, samaa tietä, jota olivat tulleetkin puoli tuntia sitten, ja mäkiä alas huimaavaa vauhtia. Hetkeksikään he eivät seisahtuneet henkeä vetämään.

Yksikään ihminen ei ollut nähnyt heitä. Kaukana tien alla he seisahtuivat.

»Se oli sinun syysi», sanoi Maija.

»Älä ihmettä», sanoi Jon Peder, »sehän oli juuri sinun syysi, sillä sinä olit niin painava ja inhoittava, että vasikka väsyi.»

»Mitä me teemme?»

»Jos sinä vain kerrot rattaista, kerron minä, että sinä revit koko pyrstön kyyhkyseltä.»

Äh, kuinka inhoittavaa kaikki oli.

Kuinka hiljaista olikaan kotona huoneissa sinä iltana, kukaan ei sanonut yhtään sanaa. Isoäidin kasvot olivat aivan kuin kivistä.

Oli ikäänkuin jokin olisi ahdistanut sydäntä, Maija söi joka ainoan jyvän kauraryynipuurostansa ja tyhjensi pöydän. Mutta välillä hän huokasi hirveän raskaasti.

»Huokaile, sydän, mutta älä halkea», sanoi Prosgaard.

Kunpa vain Prosgaard tietäisikin kaikki.

Vuoteessansa illalla Maija viskeli itseään edestakaisin eikä saanut unta.

Nyt ne varmasti olivat hänelle vihaiset Muggebergissä. Ja sitten oli kai Prosgaardkin vihainen, ja isoäiti oli vihainen — ja ehkäpä Jumalakin oli vihainen hänelle.

Miten pahalta tuntui, kun oli tehnyt jotakin, mitä ei kukaan saanut tietää.

Nille-täti oli sairas ja makasi koko päivän sängyssä. Kun Maija kurkisti häneen, makasi hän niin pikku-ruikkusena sängyssään, tukka ei ollut enää hiukkastaakaan musta, vaan ihan liidunvalkea, ja silmät olivat niin syvällä päässä ja niin lempeät, niin lempeät.

»Ei ole hyvä, kun käy vanhaksi», sanoi Nille-täti.

Niin, varmaan oli kauhean kummallista tulla niin vanhaksi. Nukkua sängyssä vain tukka valkoisena, kun hierottiin kamferttiöljyllä, eikä voinut pureksia leivän-syrjiä. Ei, jos Maija tuli yhtä vanhaksi kuin Nille-täti, ei hänestä mitenkään voinut tulla sellaista! Kaukana siitä — hän tahtoi syödä kannikoita aina, sillä ne olivat niin ihania!

Mutta totisesti, hän tahtoi olla oikein kiltti Nille-tädille. Hän kävi sisässä tämän luona vähän väliä kysymässä, eikö hän saanut tehdä jotakin hänen puolestaan. Vetää uutimia ylös ja vetää uutimia alas ja juosta asioita ja sen sellaista. Nille-täti tuli yhä hiljaisemmaksi, lopuksi hän puhui tuskin yhtään, makasi vain peitteellä kuihtuneet kädet ristissä.

»Hän tassuttaa pian kotiin», sanoi Prosgaard.

Sillä tarkoitti Prosgaard, että Nille-täti pian kuolisi. Mutta se oli niin hirveän surullista, ei Nille-täti saanut kuolla. Maijaa vähän pelottikin, sillä Nille-tätihän ma-

kasi viereisessä huoneessa. Ja kuolema oli niin juhlallinen.

Maija istui Nille-tädin vuoteen vieressä ja tuijotti häneen.

»Mitä sinä katsot, lapsi?» sanoi Nille-täti.

»Kuoletko sinä, Nille-täti?» kysyi Maija.

»Kuolen, Jumalan kiitos», vastasi täti-Nille.

Että Nille-täti osasi iloita siitä. Se oli kummallista.

»Tahdotko lukea minulle erään virren?» sanoi Nille-täti. Hän mainitsi numeron kapeasta pitkulaisesta virsikirjasta, jota Nille-täti aina käytti. Ja Maija luki:

»Kun haihtuu mainen verho tää,
asunto sielun tänne jää,
on silloin matka Luojan luo.
Mä tokko Herran kasvot saan
ja taivaan nähdä loistossaan?»

Nille-täti makasi kuihtuneet kädet koholla olevine suonineen ristissä ja tuijotti eteensä.

»Mitä minulle silloin tapahtuu», sanoi hän juhlallisesti. »Tiedätkös Maija, minä olen oikein utelias tietämään, minkälaista siellä ylhäällä on.» —

Ei, nyt hän tahtoi olla Nille-tädin luona koko ajan, istua sängyn vieressä ja palvella häntä. Ei hetkeksikään hän tahtonut mennä muualle. Sillä se oli niin kummallista, että Nille-täti pian saisi nähdä Jumalan kasvot!

Tuon suuren, mahtavan Jumalan, joka oli luonut kaikki tähdet ja auringon — ja sitten tuon pikku Nille-tädin.

Silloin varmaankin Nille-täti niiaisi syvään pienine valkoisine päineen.

Ja sitten Nille-täti tulisi taas ihan terveeksi ja nuoreksi ylhäällä taivasten valtakunnassa. Ei voinut ihmetellä, että hän ikävöi, sensijaan että nyt sai maata vanhassa sängyssä pimeässä loukossa ja tuijottaa harmaaseen seinään ja olla kipeä.

Eräänä iltana Nille-täti sanoi äkkiä:

»Katsoppas noita kauniita ruusuja!»

Eihän siinä ollut yhtään ainoata ruusua, tyhjä seinä vain ja paljon rohtopulloja, mutta Nille-täti viittasi kiihtuneella kädellään:

»Ne ovat ylen kauniita», sanoi Nille-täti.

Seuraavana aamuna oli Nille-täti kuollut. Ja sitten hänet kannettiin pois pitkässä, mustassa arkussa. Silloin Maija itki niin, loikoi lattialla ja ulvoi.

Kuinka kummallista, että Nille-täti oli nähnyt niin paljon kauniita ruusuja tuona pimeänä iltana. Ehkä ne olivatkin ruusuja paratiisin puutarhasta, joita Jumala hänelle näytti, että hän tulisi iloiseksi.

Mutta Nille-täidin vanhan virsikirjan sai Maija pitää. Ja hän käänsi suuren koirankorvan tuon vanhan virren kohdalle: »On silioin matka Luojan luo» — sen hän tahtoi muistaa aina.

»Tuo lapsi on pelkkää tunnetta», sanoi isoäiti, »se täytyy karsia pois, sillä se ei kelpaa elämässä».

Mutta kaikki oli niin kauhean surullista. Että Nille-täti oli kuollut, pyrstö ja rattaat, ja kaikki se, mikä hänellä oli sisällänsä, ja mitä ei kukaan saanut tietää.

Kevät oli tullut. Aurinko lämmitti, kaikki lapset heittivät rahaa auringon kuivattamilla seinävierillä. Muuten vilisi ja kuohui vettä joka paikassa, ojissa pulahteli, samoin pikku siltojen alla, jotka veivät yli tien, ja pähkinäpuissa oli pitkät ruskeat tertut, jotka liehuivat länsituulesa.

Tuossa pilkistivät sinivuokot esiin! Aivan pienet tummansinipunaiset, lyhyine varsineen ylivuotisten ruskeiden lehtien seasta. Mutta paikatellen sinersivät laajat alat. Tuore multa tuoksui kaikkialla — hurraa — tuossa jo keltanotkin!

Märkää, kosteata ja lämmin päivänpaiste! Ja miten kukot kiekuivat ja kanat kaakattivat ja kuopivat maata ja hiipivät varkain vastamuokattuun multalavaan puutarhassa, niin että siellä yhtäkkiä näkyi iso pyöreä kuoppa lihavan kanan jäljiltä.

Prosgaard hääri puutarhassa puolitumput käsissä ja hame ylöskääritynä, pyykki-Karine lapioi lavoja, ja Maija haravoi kokoon vanhoja lehtiä ja juoksi asioilla.

Ulkona oli kaikki niin hauskaa. Mutta kuitenkin oli se ikäänkuin ikävääkin samalla.

Sillä Muggebergissä hän ei ollut käynyt tuon ajelujutun jälkeen. Nähdessään Muggebergin Netan kaupungissa lihavaa punaista hevosta ajaen, Maija juoksi toi-

selle kadulle. Tai sitten hän juoksi johonkin porttikäytävään, jossa seisoj ja kurkisteli, kunnes Muggebergin hevonen oli mennyt ohi.

Oli niin kauhean ilkeätä, kun oli paha omatunto.

Ja voi ihmettä, sitten saivat Prosgaard ja Maija eräänä sunnuntaina juhlallisen päivälliskutsun Muggebergiin. Tuntui kuin hän olisi alkanut sisällisesti vapista.

Ei, hän ei tahtonut millään ehdolla Muggebergiin. Hänellä oli niin paljon luettavaa ja hirmuisen paljon toimitettavaa.

»Kun päivä painuu länteen, ompelee laiska parhaiten», sanoi Prosgaard.

»Minä en ymmärrä enää maailmaa enempää kuin lapsiakaan», sanoi isoäiti, »mutta Muggebergiin sinun nyt on mentävä, tahdotpa tai et».

Sitten Maija itki kauheasti ikkunan pielessä.

»Minä luulen, että hänellä nipistää vatsaa», kuuli Maija vaarin varovaisen äänen sanovan.

»Loruja», sanoi isoäiti, »täytyy olla kiitollinen, kun kutsutaan käymään — tulee vielä sekin aika, ettei kukaan kutsukaan».

Poisjäämisestä ei ollut puhettakaan. Maijan täytyi lähteä. Puh, uh, miten häntä pelotti! Kyllä on sellaisilla hyvä olla, jotka eivät koskaan tee mitään paha! Ja Maija huokasi niin, kuin sydän olisi ollut pakahtua.

Prosgaard hikoili paksussa nukkasilkissään auringonpaisteessa kiivetessä mäkiä, ja kuitenkin Maija oli pitkät matkat jäljessä.

»Mikä sinua vaivaa tänään», kysyi Prosgaard, »sinä ryömit kuin täi tervassa».

Ei sinne päinkään, Maija ei ryöminyt yhtään!

»Kas niin sitten», sanoi Prosgaard.

Vihdoinkin he olivat perillä Muggebergissä. Lihava koira vain vilkutteli silmiään ja heilautti häntäänsä kaksi kertaa, sitten se nukkui edelleen auringonpaisteessa.

Kaikki olivat hyvin ystävällisiä, kuka olisi uskonut!

Huoneissa oli niin rauhaisaa ja sunnuntaihiljaista auringonlämmössä; kanarialintu lauloi, että korviin koski.

Netta toi kirsikkamarjalikööriä ja kotona leivottuja torttuja. Kaikki kilistivät Maijan kanssa ja sanoivat: »Tervetuloa meille!» — mutta oli niin vaikea katsoa heitä silmiin, sekä Blomia että rouva Blomia ja Nettaa.

Sitten Blom rupesi lukemaan päivän saarnaa. Ja tuli niin hiljaista, niin hiljaista. Ulkona sireenipensaissa tirsкуttivat varpuset, se oli kuin mitäkin kuorolaulua.

Maija istui aluksi ihan yhdessä mykkyrässä, ristissä käsin. Sillä Blomhan luki Jumalasta.

Mutta sitten sitä kesti niin hirveän kauan. Blom käänsi lehteä toisensa perästä, eikä loppua tullut koskaan. Ja nyt hänen selkäänsäkin alkoi niin väsyttää.

Joka kerta kun Blom käänsi lehteä, kurkoitti Maija kaulaansa nähdäkseen, joko se pian loppuisi. Vielä mitä, koko pitkä tiheä sivu loppuun, ilman mitään keskeytyksiä. Maija kuuli kyyhkysten kuhertavan ulkona ikkunalaudalla. Oi voi, sitä suklaankarvaista!

Iso nurkkakello kulki niin hitaasti ja juhlallisesti, ja tiksutti niin selvään: Tik — tak — tik — tak —.

Äkkiä kuului siltä kuin kello olisi alkanut sanoa: Suk—laan—kar—vai—nen — ja sitten alusta alkaen uudestaan samaa.

Äh, hänen kämmenensäkin olivat niin kuumat sisästäpäin.

Eikä tuo Blom ikinä lopettanutkaan. Maija rupesi lukemaan isämeitä kolme kertaa takaperin ja etuperin, eiköhän Blom sitten jo pääsisi loppuun!

Kaukana siitä, hän luki ja luki.

Ellei Maijan nyt olisi ollut niin paha olla, niin olisi tässä ollut oikein mukava istua ja kuunnella, mutta nyt se ikäänkuin ahdisti rintaa kaikki.

Viimeinkin lopetti Blom.

»Kiitos saarnasta, isä», sanoi rouva Blom, »se oli oikein kaunis puhe, kunpa se olisi ollut pitempi».

No kyllä nuo vanhat ihmiset olivat kummallisia, tuoko puhe muka liian lyhyt! Voi sinuas, Jeremias!

Maija kiiruhti pihalle. Siellä tepastelivat kaikki kyyhkysket, noukkien siemeniä. Mutta ei jälkeäkään suklaankarvaisesta. Ei hän muuten uskaltanut katsoa kovin tarkkaan koko kyyhkysparveen — sillä joku saattoi huomata.

Ei, hänen täytyi mennä katsomaan rattaita. Hän kulki ikäänkuin aivan välinpitämättömänä pihamaan poikki ja navetan eteiseen.

Voi tässä maailmassa — rattaat olivat poissa, ne eivät enää olleet haravoiden takana!

He siis tiesivät siitä!

Voi sentään! Kenties oli paras juosta kotiin yksintein. Mutta olivathan he olleet niin kovasti lempeitäkin.

Tallin ovi oli auki. Molemmat komeat valkoiset hevoset seisovivat siellä, rouskuttelivat heinää ja kääntyivät pilttuissansa katsomaan Maijaa.

Ah, tallinhaju oli ihanin haju maailmassa! Sellaiselta haisi kotitallissakin pohjolassa.

Ja yhtäkkiä — hän ei käsittänyt, miten hän saattoi keksiä jotakin niin järjetöntä, ajatellessaan sitä perästäpäin — yhtäkkiä alkoi hänen niin suunnattomasti tehdä mieli hevosen selkään taas!

Kahdeksi sekunniksi vain!

Maija ei arvellut hetkeäkään, otti pienen laatikon, joka oli käsillä, asetti sen pystyyn pilttuussa ja kävi lujasti kiinni »Ungbronan» harjaan, hinasi itsensä lihavan kiiltävän hevosen selkään, ja siinä hän istui.

Mutta ainoastaan puoli sekuntia. —

Voi sun Damaskus! »Ungbrona» potkaisu ensin taaksepäin, sitten se nousi etujaloilleen, eikä Maija osannut ajatellakaan, ennenkuin lojui pilttuussa permanolla. Hyvä kun kerkisi ryömiä pois hevosen jaloista. Sillä kuinka »Ungbrona» vikuroitsikaan! Syök-syi edes ja takaisin ja seiso ihan poikittain pilttuussansa.

Olipa hyvä, ettei tallissa ollut ketään, kun tämä tapahtui.

Mutta voi Kiinan keisari, kuinka toista jalkaa koski. Hän ei yksinkertaisesti osannut seisoa sen varassa. Koski kyllä vähän, kun hän putosikin, mutta ei näin pahasti sentään!

Ei, tällaista hän ei koskaan vielä ennen ollut tuntenut. Ei, itkeä hän ei tahtonut, purra vain hampaat yhteen ja kulkea pihan yli sisälle saliin ja olla kuin ei mitään olisi tapahtunut.

Hän nilkutti tallin ovelle asti, mutta pitemmälle hän sitten ei päässytäkään — ei, itkeä hän ei tahtonut, ei tahtonut —

Mutta sitten hän kumminkin itki ääneen.

Sitten kulki Blom ohitse. »Kaunis marjaseni, istutko sinä itkemässä», sanoi hän.

»Niin, se on vain tämä jalka — u-huu.» —

»Jalka?»

»Minä putosin — tallissa.»

»Putoatko sinä sitten sileällä permannolla?»

Blom katsoi jalkaa, sitten hän otti Maijan muutta mutkitta käsivarrelleen ja kantoi hänet sisään.

Jalka oli poikki, siitä ei ollut epäilystä, se oli ihan väärässä.

Lähetettiin kiireellinen tieto lääkärille. Maija nikotti ja itki, tarrautui rouva Blomiin kiinni eikä ajatellut enää hitustakaan pyrstöä ja rattaita.

Lääkäri tuli, ja jalka sidottiin ja pantiin kipsiin. Koko ajan istui rouva Blom pitäen Maijaa kädestä ja silittelien hänen päätänsä.

Rouva Blom ei saanut hetkeksikään poistua.

»Kas nyt se on ohi, kullannuppuseni», sanoi rouva Blom. Ja se oli niin ihanaa, kun rouva Blom oli niin kiltti.

Ja eipä aikaakaan, kun hän jo nukkui suuressa, vierassa sängyssä Muggebergissä.

Herätessään hän oli aivan yksin keltaisessa nurkkakamarissa. Oli hetki, jolloin hän ei ikäänkuin ymmärtänyt asioiden oikeata laitaa — miten hän nukkui tässä riisuutuneena — mutta sitten hän tunsi jalkansa, ja sitten hän muisti kaikki yhdellä kertaa.

Sitten hän itki kauheasti. Kaikkea, kaikkea mahdollisia asioita.

Tuossa pisti rouva Blom päänsä ovesta sisään: »Siinä hän makaa ja itkee ihan yksin, pikku raukka», sanoi hän ja taputteli ja lohdutti Maijaa, »tämä menee niin pian ohi — älä vain itke, kullannuppuseni!»

Oi, ne olivat niin kilttiä — ja hän kun oli ollut niin ilkeä täällä Muggebergissä — kunpa vain tietäisivät, että hän oli rääkännyt kyyhkystä niin kauheasti — ei, itkeä hänen täytyi — itkeä koko elämänsä.

Ja nyt hän ei varmaan ikinä enää voisi astua jalallaankaan, ja se oli vain siksi, että hän oli ollut tottelematon ja istunut hevosen selkään. Sillä sydämessään hän tiesi mainiosti, ettei hänen ollut lupa kiivetä hevosen selkään!

Ei, hän ei voinut katsoa rouva Blomia silmiin — rouva Blomilla oli iso syylä leuassa, ja sitä hän katsoi.

»Sitten saat kirjasi tänne meille», sanoi rouva Blom jälleen, pulleat kasvot hymyssä, »ja sitten saat vat-

kata munatotia joka päivä — ja yks' kaks', olet taas terve.»

»U—huu, uuh», itki Maija ja tuijotti syylää.

Äkkiä hän tarttui lakanaan ja peitti sillä kokonaan päänsä. »Voi, rouva Blom», tuli syvältä lakanan sisältä, »tiedätkö, minä olen rääkännyt yhtä kyyhkystä niin kauheasti? — Tiedätkö, me rikoimme ne pienet, vihreät rattaat?» —

»Niin kyllä, kyllä minä tiedän.» —

»Oletko hirveän vihainen?» kuului yhä edelleen syvältä lakanan sisästä.

»Ei, en ole, olen iloinen, että kerroit sen itse.»

»Minä kadun niin hirveästi.»

»Armas pikku Maija.» —

Tämä oli vielä aivan näkymätön: »Minä — minä kiipesin Ungbronan selkään — siksi minä putosin.»

»Mutta lapsikulta — miten voit keksiä sellaista!» —

»Kun minä — minä tahdoin olla ikäänkuin pohjolassa taas — uh, huu, uuh.» —

»Voi sitä pikku kultaa.» —

»Etkö sinä sitten ole vihainen?» Yhä vielääkään ei hänestä ollut näkyvissä mitään muuta paitsi ruskea hius-tukko lakanan päällä.

»En, en.»

»Onko Blom sitten vihainen?»

»Ei ole, ei.»

»Entä Netta?»

»Ei, ei.»

Silloin kiskaistiin lakana riuskasti pään yli ja Maija huusi:

»Voi, minä katkaisisin vaikka kaikki luut, kun vain saan olla sinun luonasi.»

— Oikeastaan ei ollut hulluinta maata tällä tapaa — ainakaan ei ensi päivänä.

Sillä Netta istui siinä hampaat sikin sokin ja pyöreäsilmäisenä ja kilttinä ja leikkeli Maijalle paperinukkeja koko päivän.

Ja rouva Blom vatkasi munatotia. Ja pienen harmaan kissanpojan kanssa Maija leikki peitteen päällä, ja se oli niin julman sievä ja hassunkurinen. Blom löi laudan ikkunan taakse, jonne varpuset saattoivat tulla syömään siemeniä — Maija tunsi kyllä nuo varpuset. Varsinkin erään paksun, ahnaan.

Hohoo, se muistutti kauppias Sahlia pohjolassa, se oli ikäänkuin yhtä hyllyvä ja paksu ja lyhytkaulainen.

Kun hän saisi päiväkirjansa tänne, sillä hänellä oli niin paljon kirjoittamista. Maija pyysi Prosgaardia tuomaan sen ja tämä toi tuon harmaan lippaan salaperäisine sisältöineen, ja Maija kirjoitti lyijykynällä:

Nyt minä makaan Muggebergissä jalka poikki sääri-luun kohdalta. Se ei ole isompi luu, vaan pienempi. Ja muutamat päivät kuluvat pian, mutta toiset kuluvat hitaasti. Ennen en ajatellut mitään. Varsinkaan pohjolassa en ajatellut koskaan, sillä siellä minun ei ikäänkuin tarvinnut. Mutta nyt minä ajattelen kaikkea, Jumalaa, ja että tahdon olla kiltti, ja isoäitiä ja kaikkea. Sillä minä olen ollut paha isoäidillekin. Mutta kun minun jalkani paranee, tahdon syödä lipeäkalaa ja tehdä itse vuo-teenikin, niin olen päättänyt. Ja syödä paksua lehtikaa-liakin, vaikka se olisi kuinka paha. Mutta kyllä se on

vastenmielisen makuista. Isoäiti on käynyt täällä minua katsomassa, hänellä oli suunnattoman iso nahkakaulus päällään, vaikka aurinko paistoi kovasti, sillä hän ei tahtonut ottaa nahkakaulusta päältään, vaan istui ja oli mahtava. Minä sanoin: anteeksi, ja sitten hän sanoi:

»Eihän voinut muuta odottaakaan», sanoi hän. Nimitäin, että minä katkaisisin pienemmän sääriluun. Ja isosä on käynyt täällä silmälasit otsalla, kuten tavallista, ja viikunalaatikko tuomisiksi. Aina hänellä on viikunalaatikoita. Ja Prosgaard on antanut minulle hajuvesipullon, mutta se ei tuoksu hitustakaan, sillä se on liian vanha. Netta leikkelee paperinukkeja ja piirustaa niitä, mutta kun hän piirustaa niille suita, eivät ne ole kauniit. Siksi minä otan ne mieluummin ilman suuta. Kirjoitan nukkien selkäpuolelle mitkä niiden nimet ovat ja kuinka vanhoja ne ovat. Ja sitten kuvittelen niistä pitkät tarinat. Kaikilla paperinukilla on hauska olla, kukaan ei ole taittanut pientä sääriluuta eikä maannut sängyssä. Kun olen väsynyt makaamiseen enkä tiedä, mitä tekisin, sanoo rouva Blom: »Nyt sinun pitää miettiä tarinoita.» —

Ja sitten minä mietin tarinoita kaikista paperinukistani.

Mutta Sussi ja Dagny eivät saata ymmärtää, miten voi olla hauskaa keksiä tarinoita nukista. Sillä he eivät tee sitä koskaan. Kas, nyt on kauppias Sahl ulkona ikkunalaudalla, siksi tahdon mieluummin katsella häntä, enkä kirjoita enää.

Jatkoa päiväkirjaan.

Eilen tapahtui jotakin kauhean kummallista! Sillä rouva Blom kysyi, tahdoinko minä jäädä Muggebergiin ainiaaksi! Sillä isoäiti ja hän olivat puhuneet siitä. Sen voit uskoa, päiväkirja, että minä hämmästyin ja tulin kovin iloiseksi. Niin hirveän iloinen en ole ollut sitten kun pohjolassa, se on tosi. Kaikki minun kirjani tuodaan tänne ja minä saan ajaa kouluun maitohevosella — hurraa — mutta kävellä kotiin. Mutta silloin minä lennän kuin tuulispää. Ruskean vasikan nimi saa olla Maija, sanoi rouva Blom. Ja rouva Blom on sanonut, että minun pitää sanoa *täti* Blom. Ja se on hirveän hauskaa, sillä täti Blom on ihana.

Ja nyt minä tahdon olla niin kiltti, niin kauhean kiltti. Sillä sen olen luvannut Jumalalle. Ja silloin täytyy myös se pitää. Ajattelen sitä joka päivä mielessäni. Ajattelen sitä, kun ei kukaan arvaakaan, että sitä ajattelen.

Prosgaard sanoi, että hän toisi tänne tuntijärjestyksen ja lakikirjan, mutta hän nauroi sitä sanoessaan.

Täti Blom sanoo, että saan nousta ylös huomenna, ja minä iloitsen, niin etten osaa nukkua, en maata hiljaa, enkä tuumia tarinoita. Mikään ei ole niin hauskaa kuin se, että saan nousta ylös huomenna.

Voi tässä maailmassa, miten iloinen hän oli. Hän olisi voinut vaikka levittää käsivartensa, hypätä korkealle ilmaan ja huutaa ääneen, vain ilosta.

Sillä kaikki oli niin ihanaa.

Että jalka taas oli terve, että hän saattoi juoksennella ympäri, minne halusi, ja että hän saisi olla ihanassa Muggebergissä kaiken ikänsä!

Hurraa!

Ja tuossa tuokiossa joutui kesäkin! Pellot vihannoivat heleästi auringonpaisteessa, puissa oli hienot, pehmeät lehdet, kaikki vanhat omenapuut halki Muggebergin puutarhan olivat täydessä kukassa, mutta ylhäällä vuorenrinteillä ja tienvierissä, missä maa oli laihaa ja kivikkoista, peittivät villit keto-orvokit maata kuin matto. Prosgaard sanoi, että ne ovat auringon silmiä.

Maija poimi kimputtain »auringon silmiä» — asetti niitä laseihin, maljakkoihin ja minne sattui; kaikki ovet olivat auki auringonvaloon ja lämpöön — Maija juoksenteli yhdestä ovesta ulos ja toisesta sisään, yksiä portaita ylös, toisia alas, ja oli yhtäikaa joka paikassa eikä missään.

Voi sitä kahvinjuontiakin aamulla Muggebergin isossa keittiössä, maitohevosen odotellessa häntä raittiissa, vilpoisessa siimeksessä lehmusten alla, jossa vielä oli aivan

kosteata yökasteen jälkeen! Ja hurisevaa kyytiä maitorattailta, maitoastioiden rämistessä ajoneuvojen takana, mäkiä alas kaupunkia kohden, joka paistoi aamuauringossa.

Sillä aina hän sai ajaa itse.

Nyt hän olikin aika taitava ajamaan. Ilkeästä käänteestä mäen alla hän selvisi loistavasti. Ja »Gamlebrona» oli kiltein hevonen kaikista nelikenkäisistä. Erinomaisen mukava. Kun Maija meni talliin, haisteli se hänen taskuun, oliko niissä sokeria.

Voi sentään — hevoset olivat hauskin mitä oli olemassa.

Mutta koulusta kotiin hän aina juoksi. Pysähtymättä kertaakaan. Ihmiset, jotka näkivät hänet tiellä, sanoivat, että näytti siltä kuin hän olisi mennyt kilpajuoksua.

Niin, sillä hänellä ei ollut yhtään aikaa hukata, sillä kotona oli aina niin paljon toimitettavaa. Tapahtui usein, että tuskin hän ennätti heittää koulukirjalaukun luotaan, kun työrattaat jo olivat menossa pellolle, ja oli aivan välttämätöntä, että Maija oli mukana. Seisoi rattailla ja ajoi, että posket tärisivät, niin kauheasti ne rämisivät.

Kesä oli niin hauska!

Ja kaikki oli niin ihanaa — siihen asti, kun Andreakselta tuli kirje.

Maija ei oikeastaan viime aikoina ollut paljon ajatellut Andreasta. Ei silloinkaan, kun hän makasi taittuneen jalkansa tähden. Hän oli myös saanut häneltä vain tuon yhden kirjeen, eivätkä setä ja täti, joiden luona hän oli, myöskään koskaan kirjoittaneet.

Mutta sitten tuli eräänä päivänä kirje, pieni kummallinen kirje, ilman postimerkkiä.

»Rakas Maija» — oli siinä — »minä kirjoitan sinulle, mutta kukaan ei tiedä, että kirjoitan, sillä kirjoitan ullakon rappusilla, eikä minulla ole mitään merkkiä panna päälle, ja tämän arkin minä sain Leenalta, joka on palvelustyttö, kirjoitan siksi, että täti on paha, ja hän tukistaa ja nipistää korvista, nyt hän on tukistanut taas, hän tukistaa usein ja se tekee kipeätä, mutta setä on kiltti, mutta täti on paha, mutta enkö voi tulla sinne, missä sinä olet, sillä minä tahtoisin mieluummin sinne, missä sinäkin olet, mutta kirjoita heti, että saan tulla sinne, missä sinä olet. Kunnioittaen Andreas. Minä itken usein illalla, mutta kukaan ei kuule, sillä minä pu- ren pielusta, eikä silloin kukaan kuule.»

Pikku Andreaksen oli paha olla! Voi, pikku Andreas punertavine päänuppinensa ja isoine teerenpilkkuineen! Ja hän istui ullakonrappusilla kirjoittamassa.

Ja Maija syöksyi täti Blomin jälkeen ja huusi:

»Voi, täti Blom — lue tämä kirje — Jansenin täti tukistaa — ja hän itkee illalla — voi täti Blom, eikä Andreas voi tulla tänne — sillä hän on niin pieni — voi kiltti täti Blom!» —

Täti Blom luki kirjeen: »Oma pikkuseni», sanoi hän, »tästä minun täytyy puhua Blomin kanssa».

»Mutta luuletko, että hän suostuu?»

»En voi sanoa.»

Ja Blom istui suurine ruskeanpunaisine partoineen päivällispöydässä ja söi ja söi, eikä sanonut sanaakaan. Ja täti Blom söi, ja Netta söi, eikä kukaan sanonut sa-

naakaan Andreaksesta. Eikä Maija uskaltanut sanoa mitään hänkään, sillä Blom oli niin totinen.

Illalla hän rukoili Jumalaa: Rakas Jumala, anna Andreaksen tulla tänne Muggebergiin — sillä täällä ei kukaan tukista — hänen täytyy välttämättä päästä tänne, Jumala, sillä muuten on kaikki niin hirveän surullista — sillä tiedätkös, Jumala, hän on niin pieni — anna hänen tulla pian, Jeesuksen nimessä, aamen.

Samassa hän oli ihan varma siitä, että Andreas tulisi Muggebergiin, ja sitten hän nukkui heti.

Kun Maija tuli kotiin koulusta, istuivat Blom ja täti Blom portailla.

»Kuulehan nyt, pikku Maija», sanoi täti Blom, »minä olen käynyt kaupungissa satamapäällikön konttorissa ja puhellut vaarin ja isoäidin kanssa, ja jos Bergenin setä ja täti tahtovat antaa Andreaksen lähteä, saa hän mielellään tulla tänne — eikö totta, Blom?»

»Kyllä kai», sanoi Blom.

»Voi, kirjoita heti, täti Blom — kirjoita heti — voi, kiitoksia — juokse sisään kirjoittamaan, täti Blom.» —

»Kuinkahan sinun käykään elämässäsi, kun olet niin malttamaton», sanoi täti Blom, »sinun täytyy oppia odottamaan, pikku Maija.» —

»Ei, minä en voi odottaa — minä en tahdo odottaa — sillä Andreas itkee illalla, täti Blom.»

»Luuletko sinä sitten, että Andreas on aina ollut niin kiltti», sanoi täti Blom jälleen vakavana.

»Minä — en tiedä —»

»Ei ole niin helppo olla tätinäkään», sanoi täti Blom ja nyökkäsi.

Kesti niin kovin kauan, ennenkuin Andreas saattoi tulla. Oli paljon järjestämistä, ja paljon kirjeitä kulki edestakaisin.

Äh, kuinka kauan täytyi odottaa. Andreas ei kirjoittanut enää, Maija haki postin joka päivä mennessään kouluun ja katsoi tarkkaan läpi kaikki kirjeet.

Ei hän voinut puhua Blomillekaan asiasta. Hän oli kiltti, mutta hän oli totinen, käytti aina niin vähän sanoja, ei kannattanut puhua hänelle noin vain suoraan ja nopeasti. Väliin saattoi kestää varmaankin minuutin, ennenkuin hän vastasi.

Mutta täti Blom lohdutti Maijaa pyöreällä, hyvän-
tahtoisella naamallaan. He kaksi puhuivat aina Andreaksesta, kun olivat kahden. Sillä oli niin hauskaa puhua hänestä.

Sitten eräänä päivänä, kun Maija ei ollenkaan ajatellutkaan häntä, tuli sähkösanoma, että nyt hän tulee. Hän oli jo lähtenyt ja oli laivalla parastaikaa.

Oi, kuinka hauskaa. Niin, tiesihän Maija, että hän viimein tulisi, sillä sen hän ymmärsi silloin, kun hän oli rukoillut Jumalalta, että Andreas saisi tulla Muggebergiin. Voi Kiinan keisari, kuinka mukavaa se oli.

»Gamlebrona» ja korivaunut ja Netta ja täti Blom ja Maija olivat laiturilla, kun pikku Andreaksen laivan piti tulla.

Siinä se tuli — viimeinkin. — Kuinka iso laiva — voi, kuinka hitaasti se solui laiturin luokse!

Maija tuijotti tuijottamistaan korkealle kannelle. Pakaten täynnä väkeä. Pää päässä kiinni pitkin kaidetta ja takanapäin kasoittain!

Ei se kai ollut tuo poika!

Ei, tuollahan oli tumma tukka — entä tuo pieni paksu tuolla penkillä! Ei, sillä oli isä mukansa. Eikä Andreaksella ollut isää!

»Näetkö hänet?» kysyi tati Blom.

Voi sentään — ei — Maija ei nähnyt häntä.

Äkkiä näkyi erästä henkilöä korkealla kannella ikäänkuin työnnettävän syrjään takaapäin. Mutta se, joka oli takanapäin, oli niin pieni, ettei kukaan nähnyt, kuka se oli. Mutta tilaa täytyi tehdä, ja joukon läpi tuolla ylhäällä pisti näkyviin punertava pää, ja pieni poika, jolla oli väkevät hartiat, työntyi esiin.

Ja laiturilla he kuulivat kimeän pojanäänen huu-tavan:

»Minun täytyy päästä!»

Sekä silmänräpäystä myöhemmin:

»Tuossa hän on!»

Sitten nähtiin pelkkänä hymynä koko tuo pisamainen pojannaama, mutta ainoatakaan sanaa ei enää sanottu.

Ja Maija laiturilla ja Andreas kannella ainoastaan hymyilivät.

Viimeinkin hän pääsi laskusillalta rantaan. Hän oli laihtunut, mutta hänellä oli samat vaatteet kuin kotona ollessaankin, mutta ne olivat käyneet pienemmiksi ja ikäänkuin kuluneiksi.

Täti Blom puheli, mutta Maija ja Andreas eivät puhelleet. Väliin vain vilkaisivat toisiinsa, vähän niinkuin häpeissänsä, ja sitten taas eteenpäin.

Vaunut räätisivät kivikaduilla. Pisamainen pojannaa ma kääntyi puoleen ja toiseen, ja jos kohtasi jonkun vaunussaolijan katseen, oli hän pelkkää hymyä. Ei mitään muuta.

Mutta kun he ajoivat ulos kaupungista ja kivikadut loppuivat ja he ajoivat pehmeällä tiellä, jossa vaunut kulkivat kevyesti ja hiljaa, viittasi Maija Muggebergiin, joka loisti auringonpaisteessa.

»Tuolla se on, Andreas», sanoi hän hiljaa.

Jälleen vain suuri hymy — ja sitten he ajoivat Muggebergin portista sisään.

Hetken kuluttua he, Maija ja Andreas, istuivat ylhäällä vuorenrinteellä talon takana ja katsoivat ympäristöön. Poika nakutti kiveä, tyttö nyhti ruohonkorsia — he eivät ikäänkuin osanneet sanoa mitään.

»Eikö ollut hauskaa, että pääsit tänne?» kysyi Maija viimein.

»Se on varmaa», — ja Andreas jatkoi ankaraa naputusta kivellä.

»Etkö tullut iloiseksi?»

»Julman iloiseksi, tottakai sen ymmärrät». — Sitten tuokion kuluttua: Tämä vasta on sikamaisen murea kivi.»

»Niin, täällä on niin paljon kummallisia kiviä.»

»Näin mureata kiveä en ikinä ole nähnyt.»

»Andreas, kuule —» Maijan täytyi kurottautua ulottuakseen pitkään korteen — »oliko täti Jansen paha tukistamaan?»

»Ei lopulla.»

»Oliko hän silloin kiltti?»

»Ei juuri.»

Maija istui asetellen korsia sirosti yhteen kimpuksi — hän oli varmasti päättänyt sanoa jotakin sellaista, että nyt he olisivat aina hyviä ystäviä — eivät milloinkaan riitelisi ja sen sellaista — tai tappelisi — tai töykkisi toisiaan turhan tähden. —

Mutta sitten hän ei ollenkaan saanut sitä sanotuksi, ja se tuntui niin kummalliselta.

Andreas oli ottanut esiin välkkyvän uuden veitsen ja vuoleskeli oksaa.

»Oletko saanut veitsen?»

»Olen, sedältä — se maksaa kaksi kruunua», — ja Andreas käänsi esiin veitsen pienemmän terän ja näytti sitä.

»Se on terävä», sanoi Maija.

»Vielä mitä — minä en enää koskaan leikkaa itseäni — silloin vain» — ankaraa vuolemista — »kun minä olin pieni».

Äkkiä hän leikkasi sormeensa, veri suihkusi esiin. Sitteen hänellä ei tietystikään ollut nenäliinaa, vaikka hän oli ihan varma, että hänellä oli ollut sellainen lähtiessä.

Maijan täytyi pyyhkiä verta omalla nenäliinallaan, mutta sitten yhtäkkiä he osasivatkin puhua kumpainenkin, ihan kuin kotona!

Tuntui kuin he olisivat olleet yhdessä eilen ja joka päivä.

»Eikö sinusta täällä ole kaunista?» kysyi Maija.

»Ei juuri.»

»Täti Blom on kiltti, uskotkos.»

»Ei hän juuri pahaltakaan näyttänyt.» — Sitten hetkistä myöhemmin: »Sanotko häntä tädiksi?»

»Luonnollisesti.»

»Mutta sitä hän ei ole.»

»Luonnollisesti ei.»

»Se on kummallista.»

»Eihän — mutta sinä Andreas — ajatteletko — muistatko — ei, ajatteletko milloinkaan isää?»

Ankaraa pikku oksan voolemista, se heitettiin pois, ja sitten tuli taas kiven vuoro, jota nakutettiin kovaa — sitten kuului viimein:

»Tottakai, sen ymmärrät.»

Rappusilla, ihan heidän alapuolellaan törmän alla, ilmestyi keittiö-Miina ulos, pani kätensä torveksi suulle ja huusi ylöspäin:

»Päivällinen!»

Voi ihmettä — oliko jo päivällinen! Ja he lähtivät juoksemaan alas.

Mutta iltapäivällä, kaupunginpuolisella puutarhankuisilla, istuivat täti Blom, Maija ja Andreas. Täti Blom istui portailla, kuten tavallista; ohut, harmahtava tukka liehui hyväntahtoisen, pyöreän naaman ympärillä raitiissa meritulessa.

Andreas seiso i hänen edessään rappusilla. Täti tarttui hänen käteensä:

»Niin, ja sitten meidän pitää koettaa olla niin kilttejä kuin voimme», sanoi hän hilpeästi, »lupaammeko sen toisillemme?»

Andreas tuijotti taivaansinisin silmin, punertavine hiuksin ja teerenpisamaisin kasvoin, mutta sanaakaan sanomatta.

»Niin, sillä sen minä sanon teille — mikään ei ole haus Kempaa kuin olla kiltti.» —

Silloin täti Blom tunsi, että tuo leveä, voimakas pikku pojankäsi puristi hänen kättään. Oikein kovaa se puristi, mutta sanaakaan ei lähtenyt hänen suustaan.

Mutta kaipa täti Blom sentään oli tyytyväinen tuohon puserrukseen, sillä hän taputti häntä päähän.

Se oli pikku Andreaksen ensimmäinen päivä Muggerbergissä.

Päiväkirjan loppu.

Olen ajatellut, että nyt en minä enää tahdo kirjoittaa päiväkirjaa. Sillä nyt minun ei tarvitse. Sillä nythän minulla on Andreas. Vaan ehkä poltan päiväkirjan hetken kuluttua, ettei kukaan saisi sitä nähdä — tai ehkä piilotan sen siksi, kun tulen oikein vanhaksi. Ja sitten luen sen uudestaan. Mutta sitä on surullista ajatella. Vaan minä olisin mieluummin pikkutyttö aina. Täti Blom puhui tänään jotakin sellaista, että kun minä pääsen ripille. Ja silloin minua ikäänkuin pelotti. Sillä se oli niin kummallista.

Andreas on hirveän kiltti. Hän tekee kaikki, mitä tahdon. Hän on miljoona kertaa mieluummin täällä, sanoo hän, koska hän on minun veljeni ja minä hänen siskonsa. Ja sitten — me olemme käyneet satamapäällikön konttorissa. Ja siellä oli vielä pimeämpää huoneissa nyt, kun puiden lehdet varjostavat, ja isoisä istui konttorissa suunnattomat kasat tupakanporoa ympärillään, ja isoäiti kutoi suunnatonta villaröjyä terävin silmin. Mutta sohvalla, jossa Nille-tädin istumapaikka oli, oli tyhjää. Sillä Nille-täti on paratiisin ihanassa yrttitarhassa. Kun minä tulen vanhaksi ja pääsen paratiisin yrttitarhaan, tunnen varmasti samassa sekunnissa joukosta Nille-tädin.

Mutta ulkona keittiönportailla oli Prosgaard ja vatkasi kermaa ja hänellä oli putinki uunissa, kuten tavallista.

»Etkö tahdo käydä katsomassa kasvatuslaitosta», sanoi Prosgaard. Sillä hän tarkoitti tuota vanhaa huonetta, jossa oli tummansinipunaiset seinäpaperit. Siellä oli entistäkin synkempää, aurinko kun näet paistoi ulkona, mutta lakikirja ja tuntijärjestys riippuivat siellä yhä ja hohtivat seinällä.

»Ne riippuvat siellä muistona», sanoi Prosgaard, »mutta muuten saatamme kyllä tarvita lakikirjaa itsekukin».

Mutta minä tiedän jotakin, joka on totta, ja jota en ikinä tahdo unhottaa. Jos tulen kolmenkymmenen vuoden vanhaksi, en milloinkaan tahdo sitä unhottaa.

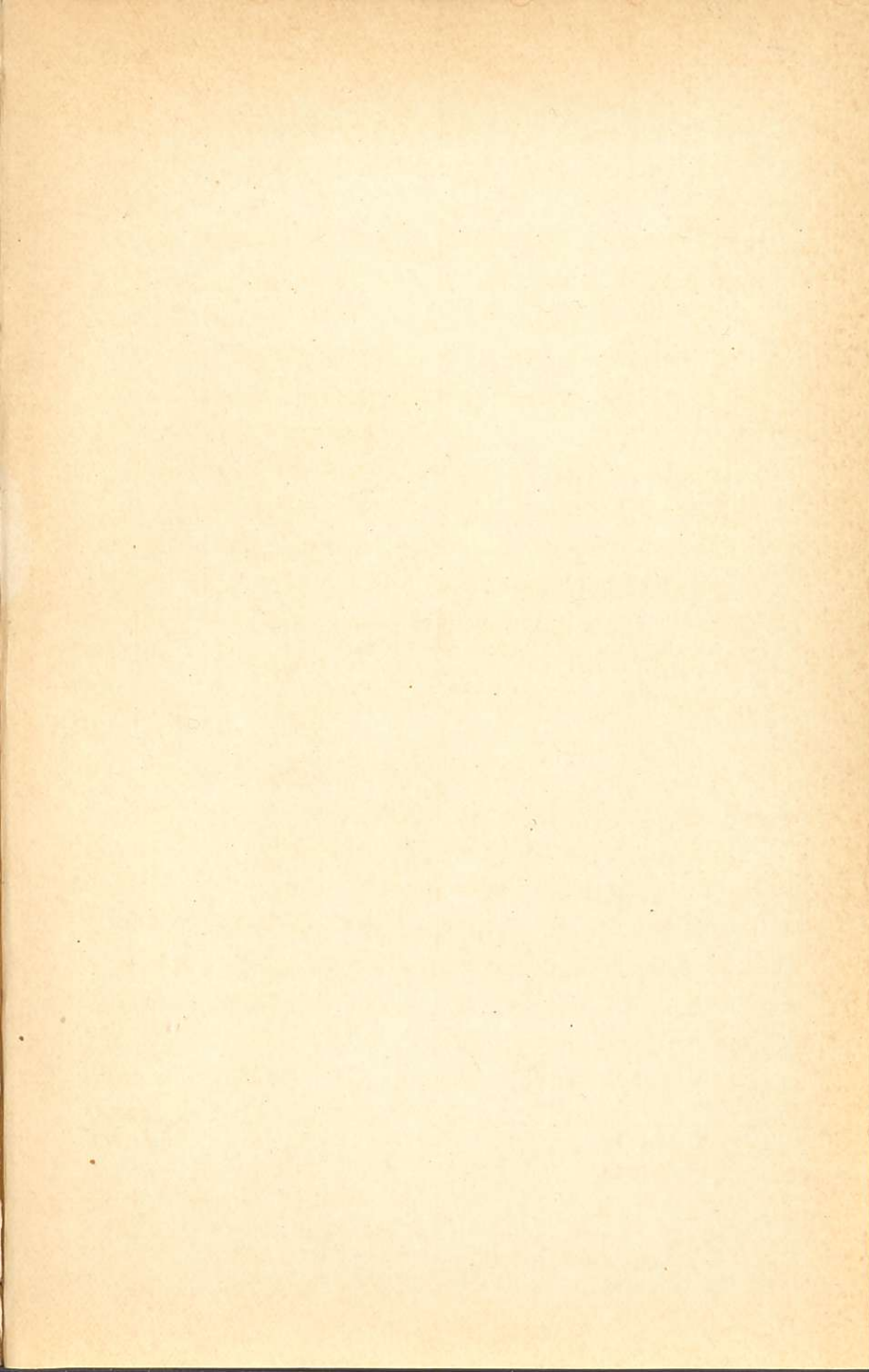
Ja se on vain tämä asia, jonka täti Blom sanoi, ettei mikään koko maailmassa ole sen hauskeempaa kuin olla kiltti!

Sillä se on totisesti totta.

Mutta jos minä tulen kauhean vanhaksi, tahdon aina muistaa Muggebergiä. Kun vain panen silmät kiinni, muistan sen kaiken. Tahdon nähdä sen sisälläni koko elämäni ajan. Ehkä tulen miettimään tarinoita Muggebergistä, mutta en tiedä, osaanko. Sillä silloin minun täytyisi osata ajatella ihanasti.

Niin, nyt en kirjoita enempää sinulle, päiväkirja, sillä nyt olen iloinen, ja silloin ei minun enää tarvitse kirjoittaa. Jää hyvästi, päiväkirja!

ARVI A. KARISTO Oy:n
kirjapaino 1920.

Kariston nuorisokirjoja.

GUSTAVE AIMARD

Arkansasin sissit, seikkailuromaani 12: —

HAROLD AVERY

Salattu komero, seikkailuromaani..... 5: —

A. B. COOPER

Korkki ja minä, seikkailuromaani 5: —

SVEND FLEURON

Vetten Kahu, luonnonromaani 4: 50

E. T. A. HOFFMANN

Kiusanhenki, satunovelli pojille sid. 3: 50

Pähkinänrusentaja ja hiirikuningas, tytöille... sid. 3: 50

GUNNAR JØRGENSEN

Toveripiirissä, koulupoika-romaani 5: —

ANDRÉ LICHTENBERGER

Rakas pikku Trott..... sid. 3: 50

MAYNE REID

Kapinapäällikön pojat, seikkailuromaani 11: —

Saarroksissa Himalajalla, seikkailuromaani..... 11: —

BARBRA RING

Pikku herrasmies 3: 50

CHARLES G. D. ROBERTS

Korven kulkuri, luonnonkirja pojille sid. 3: 50

SANTERI SAARTO

Poikuusajoilta, 2. painos, kuvitettu sid. 3: 50

ERNEST THOMPSON SETON

Kalliovuorten valtias, luonnonromaani, 2. painos, sid. 3: 50

DIKKEN ZWILGMEYER

Kolme tyttöä tuntureilla, 2. painos..... sid. 3: 50

Mies puolestaan..... 3: 50

Arvi A. Karisto *Blakeyhtiö*
Hämeenlinna.

Hinta 5 mk.